

**ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑ-ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑ»**

**ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
2022-23**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	3
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	3
ΣΚΟΠΟΣ	3
B. ΟΡΓΑΝΩΣΗ	4-7
ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ	4
Δ/ΝΤΗΣ – ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ 2022-23	5
ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ - ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	6-7
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ- ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ	7
Γ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ	8-30
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	8-9
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ - ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	10-14
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2022-23	15-24
ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	25
ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	25-26
ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	26
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ – ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	26-27
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΑΡΑΠΟΝΩΝ ΚΑΙ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	27
ΘΕΣΜΟΣ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ	28
ΤΕΛΗ ΦΟΙΤΗΣΗΣ	28
ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΑΠΟ ΤΕΛΗ ΦΟΙΤΗΣΗΣ	28-30
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	30
ΔΙΠΛΩΜΑ – ΚΑΘΟΜΟΛΟΓΗΣΗ	30
ΥΠΟΔΟΜΗ – ΠΟΡΟΙ	30
Δ. ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	29-52
ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ – ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	31
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ – ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ	32-52
Ε. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ – ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	53

A. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΜΣ

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) «*Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία (MSc Rheumatology – Musculoskeletal Health)*» της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) ιδρύθηκε αρχικά το 2016 (ΦΕΚ Β'3629/09-11-2016), επανιδρύθηκε το 2018 (ΦΕΚ Β'3347/10-8-2018) και ο Κανονισμός Λειτουργίας του εγκρίθηκε το 2020 (ΦΕΚ Β 3107/27-7-2020).

Το ΠΜΣ «*Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία*» δημιουργήθηκε για την κάλυψη σημαντικών ανεκπλήρωτων επιστημονικών, διδακτικών και κοινωνικών αναγκών. Οι ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις αποτελούν μια από τις συχνότερες ομάδες παθήσεων στο γενικό πληθυσμό προσβάλλοντας περίπου 1 στους 4 ενήλικες. Η αύξηση του προσδόκιμου επιβίωσης του γενικού πληθυσμού σε συνδυασμό με άλλους επιβαρυντικούς παράγοντες (αύξηση ποσοστού παχυσαρκίας, κάπνισμα, καθιστική ζωή κλπ.) αναμένεται να οδηγήσει σε περαιτέρω αύξηση του αριθμού των ασθενών που θα προσβληθούν από αυτές τις παθήσεις τα επόμενα χρόνια. Τα νοσήματα αυτά αποτελούν μια από τις συχνότερες αιτίες αναπηρίας και απώλειας ωρών εργασίας στο γενικό πληθυσμό ενώ συνοδεύονται από σημαντική επίδραση στη ποιότητα ζωής των ασθενών. Το άμεσο και έμμεσο οικονομικό κόστος των ρευματικών-μυοσκελετικών παθήσεων στην Ελληνική κοινωνία είναι ήδη σημαντικό και αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω τις επόμενες δεκαετίες.

Για την έγκαιρη πρόληψη, διάγνωση και αντιμετώπιση των ρευματικών-μυοσκελετικών παθήσεων απαιτείται η συντονισμένη διεπιστημονική προσπάθεια ομάδας καλά εκπαιδευμένων λειτουργών υγείας που περιλαμβάνει ιατρούς, νοσηλευτές, φυσικοθεραπευτές, εργοθεραπευτές κλπ.

Μέχρι σήμερα το συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο (Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία) καλυπτόταν αποσπασματικά από τα Προγράμματα του Α' κύκλου σπουδών των Τμημάτων Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας. Στον Ελληνικό χώρο δεν υπήρχε μέχρι σήμερα κανένα ΠΜΣ στο γνωστικό αντικείμενο της Ρευματολογίας-Μυοσκελετικής Υγείας ενώ ακόμη και στο διεθνή χώρο, τα διαθέσιμα ΠΜΣ με αντίστοιχο γνωστικό αντικείμενο είναι ελάχιστα.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΜΣ

Σκοπός του ΠΜΣ «*Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία*» είναι να:

- Να προσφέρει υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακή εκπαίδευση στην Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία
- Να προάγει την έρευνα στις ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις
- Να καλλιεργήσει την συντονισμένη διαγνωστική προσέγγιση και θεραπευτική διαχείριση ασθενών με ρευματικές - μυοσκελετικές παθήσεις από καλά εκπαιδευμένη ομάδα επαγγελματιών υγείας (ιατρούς, νοσηλευτές, φυσικοθεραπευτές, εργοθεραπευτές κλπ.) και
- Να εκπαιδεύσει τους λειτουργούς υγείας στην διαμόρφωση πολιτικών πρόληψης των συχνότερων ρευματολογικών - μυοσκελετικών παθήσεων στο γενικό πληθυσμό

B. ΟΡΓΑΝΩΣΗ

ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ

Αρμόδια όργανα για την οργάνωση και λειτουργία του ΠΜΣ, σύμφωνα με τους ν. 4485/2017 και 4957/2022, είναι τα ακόλουθα:

1. Η Σύγκλητος του ΕΚΠΑ.

2. Η **Συνέλευση του Τμήματος Ιατρικής** που είναι αρμόδια για την οργάνωση, διοίκηση και διαχείριση του ΠΜΣ.

3. Η **Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΠΜΣ** που είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του ΠΜΣ.

Η ΣΕ αποτελείται από τον Διευθυντή του ΠΜΣ και τέσσερα (4) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ) του Τμήματος, που έχουν συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του ΠΜΣ και αναλαμβάνουν διδακτικό έργο στο ΠΜΣ. Τα μέλη της ΣΕ καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

4. Ο Διευθυντής του ΠΜΣ που έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) προεδρεύει της ΣΕ, συντάσσει την ημερήσια διάταξη και συγκαλεί τις συνεδριάσεις της,
- β) εισηγείται τα θέματα που αφορούν στην οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. προς τη Συνέλευση του Τμήματος,
- γ) εισηγείται προς τη ΣΕ και τα λοιπά όργανα του ΠΜΣ και του Α.Ε.Ι. θέματα σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία του ΠΜΣ,
- δ) είναι Επιστημονικός Υπεύθυνος του προγράμματος και ασκεί τις αντίστοιχες αρμοδιότητες,
- ε) παρακολουθεί την υλοποίηση των αποφάσεων των οργάνων του ΠΜΣ και του Εσωτερικού Κανονισμού μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών, καθώς και την παρακολούθηση εκτέλεσης του προϋπολογισμού του ΠΜΣ,
- στ) ασκεί οποιαδήποτε άλλη αρμοδιότητα, η οποία ορίζεται στην απόφαση ίδρυσης του ΠΜΣ

Το ΠΜΣ «Ρευματολογία - Μυοσκελετική Υγεία» υποστηρίζεται από τη Γραμματεία του Προγράμματος που είναι εγκατεστημένη στην Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ (Β' Παθολογική Κλινική, ΓΝΑ Ιπποκράτειο) και βρίσκεται υπό την επιστασία της Γραμματείας της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ. Η Γραμματεία του ΠΜΣ έχει ως καθήκον τη γραμματειακή υποστήριξη του ΠΜΣ, όπως την προετοιμασία της διαδικασίας εισδοχής υποψηφίων, την τήρηση των οικονομικών στοιχείων του Προγράμματος, τη γραμματειακή υποστήριξη της ΣΕ, την καταχώριση βαθμολογιών κ.λπ.

Δ/ΝΤΗΣ – ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ 2022-23

Η Διοίκηση του ΠΜΣ «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία» για το 2022-23 ασκείται από:

Διευθυντής ΠΜΣ

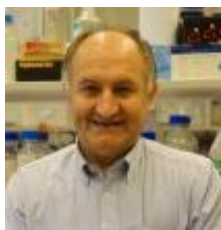

Δημήτριος Βασιλόπουλος, Καθηγητής Ιατρικής Σχολής, ΕΚΠΑ

Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) ΠΜΣ

Κλειώ Μαυραγάνη, Καθηγήτρια Ιατρικής Σχολής, ΕΚΠΑ

Δημήτριος Τ. Μπούμπας, Καθηγητής Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ

Μαρία Τεκτονίδου, Καθηγήτρια Ιατρικής Σχολής, ΕΚΠΑ

Αθανάσιος Τζιούφας, Καθηγητής Ιατρικής Σχολής, ΕΚΠΑ

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ - ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

Η επιλογή των φοιτητών γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τις προβλέψεις του Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΠΜΣ (ΦΕΚ Β 3107/27-7-2020). Με απόφαση της Συνέλευσης της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ, δημοσιεύεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα της Ιατρικής Σχολής και του ΠΜΣ (<https://rheum-msk-health.med.uoa.gr/>) η προκήρυξη για την εισαγωγή των μεταπτυχιακών φοιτητών στο ΠΜΣ.

Οι σχετικές αιτήσεις, μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά, κατατίθενται στη Γραμματεία του ΠΜΣ, σε προθεσμία που ορίζεται κατά την προκήρυξη και μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της Σχολής.

Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

1. Αίτηση Συμμετοχής
2. Βιογραφικό σημείωμα
3. Επικυρωμένο αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών με συνοπτική βαθμολογία όλων των ετών σπουδών
4. Αντίγραφο σχετικού μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών (εάν υπάρχει)
5. Αντίγραφο διπλωματικής/πτυχιακής εργασίας (εάν υπάρχει)
6. Αποδεικτικά επαγγελματικής εμπειρίας και επιστημονικής/ερευνητικής δραστηριότητας
7. Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας
8. Σύντομο σημείωμα στο οποίο θα αναφέρεται ο λόγος συμμετοχής του/της υποψηφίου στο ΠΜΣ «Ρευματολογία - Μυοσκελετική Υγεία»
9. Δύο συστατικές επιστολές
10. Πιστοποιητικό γλωσσομάθειας αγγλικής γλώσσας

Οι φοιτητές από ιδρύματα της αλλοδαπής πρέπει να ξεκινήσουν τη διαδικασία αναγνώρισης του βασικού πτυχίου από τον ΔΟΑΤΑΠ, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 34 του ν. 4485/2017 και την παρ. 5 του άρθρου 101 του ν. 4547/2018.

Η επιλογή των εισακτέων πραγματοποιείται σε δύο στάδια.

Στο πρώτο στάδιο εξετάζονται οι φάκελοι των υποψηφίων και στη συνέχεια οι υποψήφιοι που πληρούν τις προϋποθέσεις καλούνται για προφορική συνέντευξη από την ειδική Επιτροπή Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών (ΕΕΜΦ).

Η τελική επιλογή γίνεται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια (σε παρένθεση το αντίστοιχο ποσοστό):

- Βαθμός πτυχίου (30%)
- Συστατικές επιστολές (20%)
- Προφορική συνέντευξη (20%)
- Μέσος όρος βαθμολογίας σε τρία προπτυχιακά μαθήματα σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ (5%)
- Επίδοση σε διπλωματική εργασία, όπου αυτή προβλέπεται στον Α' κύκλο σπουδών (5%)
- Πιστοποιημένη γνώση αγγλικής γλώσσας (5%)
- Κατοχή δεύτερου πτυχίου Α' ή Β' κύκλου σπουδών (5%)
- Ερευνητική δραστηριότητα (5%)
- Δημοσιεύσεις (5%)

Με βάση τα συνολικά κριτήρια, η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) καταρτίζει τον πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών και τον καταθέτει προς έγκριση στη Γενική Συνέλευση.

Οι επιτυχόντες εγγράφονται στη Γραμματεία του ΠΜΣ εντός τριάντα (30) ημερών από την απόφαση της Συνέλευσης. Σε περίπτωση ισοβαθμίας γίνονται δεκτοί οι ισοβαθμήσαντες ως υπεράριθμοι, σε ποσοστό που δεν υπερβαίνουν το 10% του ανώτατου αριθμού εισακτέων. Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσότερων φοιτητών, θα κληθούν αν υπάρχουν, οι επιλαχόντες, με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα, να εγγραφούν στο πρόγραμμα.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ- ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ που οδηγεί στη λήψη του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) ορίζεται σε τρία (3) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται ένα (1) εξάμηνο εκπόνησης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας.

Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών, ορίζεται στα τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα κατόπιν αιτιολογημένης αιτήσεως των μεταπτυχιακών φοιτητών και έγκρισής τους από τη Συνέλευση της Σχολής.

Ο μεταπτυχιακός φοιτητής με αίτησή του μπορεί να ζητήσει αιτιολογημένα αναστολή φοίτησης αποδεδειγμένα για σοβαρούς λόγους, μόνο μία φορά και δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερης διάρκειας των δύο ακαδημαϊκών εξαμήνων ούτε μικρότερης διάρκειας του ενός εξαμήνου. Άδεια αναστολής φοίτησης περισσότερο από δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα μπορεί να χορηγηθεί μόνο σε περιπτώσεις παρατεταμένης ασθένειας, που πιστοποιείται από δημόσιο φορέα.

Η άδεια χορηγείται μετά από πρόταση της ΣΕ και έγκριση της Συνέλευσης της Σχολής.

Γ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το ΠΜΣ ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους. Σε περίπτωση αδυναμίας έναρξης στο χειμερινό εξάμηνο, δύναται να μεταφερθεί στο εαρινό, με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής. Για την απόκτηση ΔΜΣ απαιτούνται συνολικά ενενήντα (90) πιστωτικές μονάδες (ECTS). Κατά τη διάρκεια των σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται σε παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση μεταπτυχιακών μαθημάτων, καθώς και σε εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται διά ζώσης και με μέσα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε ποσοστό έως 35% των μαθημάτων. Τα μαθήματα οργανώνονται σε εξάμηνα, πραγματοποιούνται σε εβδομαδιαία βάση και διεξάγονται στην ελληνική γλώσσα.

Όλες οι διαλέξεις των μαθημάτων είναι διαθέσιμες στους Μεταπτυχιακούς Φοιτητές στην ιστοσελίδα e-class της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (<https://eclass.uoa.gr/>) όπου οι φοιτητές έχουν πρόσβαση με τους προσωπικούς τους κωδικούς.

Το πρόγραμμα των μαθημάτων διαμορφώνεται, ως εξής:

A' Εξάμηνο		
Μαθήματα Υποχρεωτικά	Διδακτικές ώρες ανά εβδομάδα x εβδομάδες	ECTS
Μάθημα 1 Εισαγωγή στη ρευματολογία-μυοσκελετική υγεία - Επιδημιολογία ρευματικών – μυοσκελετικών παθήσεων	12 x 2 εβδομάδες	6
Μάθημα 2 Δομή και λειτουργία μυοσκελετικού - ανοσοποιητικού συστήματος	12 x 2 εβδομάδες	6
Μάθημα 3 Φλεγμονώδεις αρθρίτιδες – Συστηματικές ρευματικές ρευματικές παθήσεις Φροντιστήρια κλινικής εξάσκησης: Κλινική εξέταση ασθενών με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις	12 x 4 εβδομάδες	8
Μάθημα 4 Εκφυλιστικές παθήσεις αρθρώσεων - Ρευματισμοί μαλακών μορίων – Άλλες παθήσεις	12 x 5 εβδομάδες	10
Σύνολο για το A' Εξάμηνο	12/εβδομάδα x 13 εβδομάδες	30
B' Εξάμηνο		
Μάθημα 5 Ο ρόλος της φυσικοθεραπείας - εργοθεραπείας στη θεραπεία ρευματικών παθήσεων	12 x 4 εβδομάδες	10
Μάθημα 6 Ο νοσηλευτικός ρόλος στη θεραπεία ρευματικών παθήσεων	12 x 2 εβδομάδες	4
Μάθημα 7 Μυοσκελετικές κακώσεις - Χειρουργική αντιμετώπιση μυοσκελετικών παθήσεων	12 x 4 εβδομάδες	10
Μάθημα 8 Γενικές αρχές αντιμετώπισης χρόνιου πόνου σε ασθενείς με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις - Η οπτική των ασθενών με ρευματικές - μυοσκελετικές παθήσεις	12 x 3 εβδομάδες	6
Σύνολο για το B' Εξάμηνο	12/εβδομάδα x 13 εβδομάδες	30
Γ' Εξάμηνο		
Εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας	13 εβδομάδες	30
Σύνολο ECTS για το ΠΜΣ		90

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ - ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΜΑΘΗΜΑ 1

Εισαγωγή στη ρευματολογία – μυοσκελετική υγεία - Επιδημιολογία ρευματικών – μυοσκελετικών παθήσεων

α. Εισαγωγή στο ΠΜΣ «Ρευματολογία - Μυοσκελετική Υγεία»

Στην ενότητα αυτή δίνεται το γενικό περίγραμμα, η σύνοψη των εκπαιδευτικών στόχων του, ο κανονισμός λειτουργίας, οι υποχρεώσεις των Μεταπτυχιακών Φοιτητών, ο τρόπος εξέτασης των μαθημάτων στο τέλος της φοίτησης, ο τρόπος αξιολόγησης των εκπαιδευτών καθώς και ο τρόπος επικοινωνίας με το ΠΜΣ «Μυοσκελετική Υγεία – Ρευματολογία»

β. Επιδημιολογία ρευματικών - μυοσκελετικών παθήσεων

Στην ενότητα αυτή αναλύεται η επιδημιολογία των συχνότερων ρευματικών – μυοσκελετικών παθήσεων

γ. Βασικές αρχές επιδημιολογίας-στατιστικής

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται οι βασικές αρχές της επιδημιολογίας και βιοστατιστικής καθώς και οι κύριοι τύποι επεμβατικών και μη επεμβατικών μελετών που χρησιμοποιούνται στις ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις

δ. Βασικές αρχές έρευνας

Στην ενότητα αυτή αναλύονται οι βασικές αρχές της έρευνας, τα θέματα ηθικής κατά την διεξαγωγή της έρευνας, η συνήθης ερευνητική μεθοδολογία καθώς και οι βασικές αρχές συγγραφής μιας ερευνητικής εργασίας

ε. Εισαγωγή - Περίγραμμα ρευματικών-μυοσκελετικών παθήσεων

Στην ενότητα αυτή που αποτελεί μια εισαγωγή στις ρευματικές -μυοσκελετικές παθήσεις παρουσιάζεται το περίγραμμα των συχνότερων αρθριτίδων (φλεγμονώδεις - μη φλεγμονώδεις, των συστηματικών ρευματικών παθήσεων, των μεταβολικών παθήσεων των οστών και των ρευματισμών μαλακών μορίων.

στ. Γενικές αρχές σημειολογίας ρευματικών μυοσκελετικών παθήσεων και εξέτασης ασθενών με ρευματικές- μυοσκελετικές εκδηλώσεις

Στην ενότητα αυτή γίνεται μια συνοπτική παρουσίαση των κύριων διαφοροποιών διαγνωστικών σημείων των ρευματικών-μυοσκελετικών παθήσεων και της προσέγγισης ασθενών με μυοσκελετικά ενοχλήματα. Παρουσιάζονται επίσης οι βασικές αρχές λήψης ιστορικού και κλινικής εξέτασης των ασθενών με μυοσκελετικές εκδηλώσεις.

ΜΑΘΗΜΑ 2

Δομή και λειτουργία μυοσκελετικού - ανοσοποιητικού συστήματος

α. Δομή – Λειτουργία μυοσκελετικού συστήματος

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται αναλυτικά η δομή και φυσιολογική λειτουργία των αρθρώσεων, χόνδρων και οστών στην διατήρηση της ομοιόστασης του ανθρώπινου οργανισμού.

β. Δομή – Λειτουργία ανοσοποιητικού συστήματος

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται οι βασικές αρχές της μη ειδικής και ειδικής ανοσιακής απόκρισης και ο ρόλος της στην παθογένεια των αυτο-άνοσων/φλεγμονωδών ρευματικών νοσημάτων. Επίσης αναλύονται οι μηχανισμοί ιστικής βλάβης τόσο στα οργανοειδικά (π.χ. ενδοκρινικά, νευρολογικά) όσο και στα συστηματικά αυτοάνοσα νοσήματα.

ΜΑΘΗΜΑ 3

Φλεγμονώδεις αρθρίτιδες – Συστηματικές ρευματικές παθήσεις

α. Φλεγμονώδεις αρθρίτιδες

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται αναλυτικά η παθογένεια, κλινικοεργαστηριακές εκδηλώσεις και θεραπεία της ρευματοειδούς αρθρίτιδας, της ψωρίασης, της αξονικής σπονδυλαρθρίτιδας, της ψωριασικής αρθρίτιδας, της εντεροπαθητικής αρθρίτιδας, των κρυσταλλογενών αρθροπαθειών και των λοιμωδών αρθριτίδων.

β. Συστηματικές ρευματικές παθήσεις

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται αναλυτικά η παθογένεια, κλινικοεργαστηριακές εκδηλώσεις και θεραπεία του Συστηματικού Ερυθηματώδους Λύκου, των αγγειιτίδων, της ρευματικής πολυμυαλγίας, του συνδρόμου Sjögren, των μυοσιτίδων, του σκληρόδερματος και των αυτοφλεγμονωδών νοσημάτων.

γ. Φροντιστήρια κλινικής εξέτασης: Κλινική εξέταση ασθενών με ρευματικές μυοσκελετικές παθήσεις

Στο κλινικό αυτό φροντιστήριο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές κατά την διάρκεια μίας εβδομάδος ασκούνται στην λήψη ιστορικού, κλινική εξέταση και μετρολογία ασθενών με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις σε εξωτερικά ιατρεία και κλινικές νοσοκομειακών μονάδων αναφοράς για ρευματικές παθήσεις.

ΜΑΘΗΜΑ 4

Εκφυλιστικές παθήσεις αρθρώσεων - Ρευματισμοί μαλακών μορίων - Άλλες παθήσεις

α. Εκφυλιστικές παθήσεις αρθρώσεων

Στην ενότητα αυτή αναλύεται η παθοφυσιολογία, επιδημιολογία, κλινική εικόνα και αντιμετώπιση των εκφυλιστικών παθήσεων των αρθρώσεων, όπως η οστεοαρθρίτιδα.

β. Ρευματισμοί μαλακών μορίων

Στην ενότητα αυτή αναλύεται η παθοφυσιολογία, κλινική εικόνα και θεραπευτική αντιμετώπιση των συχνότερων παθήσεων που προσβάλλουν εξω- και περι- αρθρικούς

σχηματισμούς (τένοντες, συνδέσμους, θυλάκους κ.λπ.) καθώς και η διαγνωστική προσέγγιση και αντιμετώπιση ασθενών με οσφυαλγία και οστεονέκρωση.

γ. Μεταβολικά νοσήματα οστών

Στην ενότητα αυτή αναλύεται η παθοφυσιολογία, κλινική εικόνα και αντιμετώπιση των συχνότερων μεταβολικών παθήσεων που περιλαμβάνουν την οστεοπόρωση, τη νόσο Paget και άλλα μεταβολικά νοσήματα των οστών.

δ. Προαγωγή γυναικείας και ανδρικής υγείας

Στην ενότητα αυτή αναπτύσσονται θέματα που αφορούν την γυναικεία υγεία, την ανδρική και γυναικεία γονιμότητα και την εγκυμοσύνη σε ασθενείς με ρευματικές ή μυοσκελετικές παθήσεις.

ε. Διάφορες ρευματικές/μυοσκελετικές παθήσεις

Εδώ αναλύονται οι υπόλοιπες λιγότερο συχνές ρευματικές και μυοσκελετικές παθήσεις

στ. Συννοσηρότητες

Στην ενότητα αυτή αναλύονται οι συχνότερες συννοσηρότητες σε ασθενείς με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις που συμπεριλαμβάνουν τις καρδιαγγειακές παθήσεις, τις λοιμώξεις και τις νεοπλασματικές παθήσεις. Παράλληλα, αναλύεται ο ρόλος της άσκησης και διατροφής στην αντιμετώπιση των ρευματικών - μυοσκελετικών παθήσεων καθώς και οι τρόποι πρόληψης αυτών των παθήσεων.

ΜΑΘΗΜΑ 5

Ο ρόλος της φυσικοθεραπείας - εργοθεραπείας στη θεραπεία ρευματικών παθήσεων

α. Ο ρόλος της φυσικοθεραπείας στη θεραπεία των ρευματικών-μυοσκελετικών παθήσεων

Στην ενότητα αυτή αναλύονται οι κυριότερες φυσικοθεραπευτικές τεχνικές διάγνωσης και αντιμετώπισης ασθενών με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις και η ενσωμάτωσή τους σε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα θεραπευτικής διαχείρισης αυτών των ασθενών.

β. Ο ρόλος της εργοθεραπείας στη θεραπεία των ρευματικών-μυοσκελετικών παθήσεων

Στην ενότητα αυτή αναλύεται ο ρόλος της εργοθεραπείας στην αντιμετώπιση ασθενών με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις και η ενσωμάτωσή τους σε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα θεραπευτικής διαχείρισης αυτών των ασθενών.

γ. Φροντιστήριο κλινικής εξάσκησης: Φυσικοθεραπεία, εργοθεραπεία και αποκατάσταση ασθενών με ρευματικές και μυοσκελετικές παθήσεις

Στο κλινικό αυτό φροντιστήριο οι φοιτητές ασκούνται υπό την επίβλεψη και καθοδήγηση έμπειρων εκπαιδευτών (φυσικοθεραπευτών, εργοθεραπευτών, φυσιάτρων κλπ.) στην διάγνωση και αντιμετώπιση ασθενών ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις με φυσικοθεραπευτικές και εργοθεραπευτικές τεχνικές.

ΜΑΘΗΜΑ 6

Ο νοσηλευτικός ρόλος στη θεραπεία ρευματικών παθήσεων

α. Νοσηλευτική φροντίδα ασθενών με ρευματικές παθήσεις

Εδώ αναλύεται ο νοσηλευτικός ρόλος στην αντιμετώπιση ασθενών με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις και η ενσωμάτωσή τους σε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα θεραπευτικής διαχείρισης αυτών των ασθενών. Επίσης παρουσιάζεται συνοπτικά η μετρολογία ρευματικών νοσημάτων όπως η Ρευματοειδής αρθρίτιδα, οι Σπονδυλαρθρίτιδες και τα συστηματικά ρευματικά νοσήματα (Συστηματικός Ερυθηματώδης Λύκος, σκληρόδερμα και αγγειίτιδες) και ο τρόπος χορήγησης, οι ενδείξεις και η τοξικότητα των αντιρρευματικών φαρμάκων στην καθημερινή κλινική πράξη.

β. Φροντιστήρια κλινικής εξάσκησης: Νοσηλεία ασθενών με ρευματικές παθήσεις

Στο κλινικό αυτό φροντιστήριο οι φοιτητές ασκούνται πρακτικά στην νοσηλευτική φροντίδα ασθενών με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις σε εξωτερικά ρευματολογικά ιατρεία και ειδικές μονάδες βραχείας νοσηλείας νοσοκομειακών μονάδων αναφοράς για ρευματικές παθήσεις.

ΜΑΘΗΜΑ 7

Μυοσκελετικές κακώσεις – Χειρουργική αντιμετώπιση μυοσκελετικών παθήσεων

α. Μυοσκελετικές κακώσεις

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται η παθοφυσιολογία, κλινική εικόνα και θεραπευτική αντιμετώπιση των συχνότερων μυοσκελετικών κακώσεων μυών, τενόντων, συνδέσμων.

β. Αθλητιατρική

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται η παθοφυσιολογία, κλινική εικόνα και θεραπευτική αντιμετώπιση των συχνότερων παθήσεων/κακώσεων που αφορούν άτομα που αθλούνται.

γ. Χειρουργική αντιμετώπιση μυοσκελετικών παθήσεων

Στην ενότητα αυτή αναλύονται οι χειρουργικές τεχνικές αντιμετώπισης ασθενών με μυοσκελετικές παθήσεις (αρθροπλαστικές, ενδοσκοπικές τεχνικές κ.λπ.).

δ. Φροντιστήριο κλινικής εξάσκησης: Απεικόνιση - Εργαστήριο στις ρευματικές/μυοσκελετικές παθήσεις

Στο κλινικό αυτό φροντιστήριο οι φοιτητές ασκούνται πρακτικά στις τεχνικές απεικόνισης των ρευματικών - μυοσκελετικών παθήσεων (απλές ακτινογραφίες, αξονικές και μαγνητικές τομογραφίες, μυοσκελετικό υπερηχογράφημα, οστική πυκνομετρία κ.λπ.), καθώς και στις κυριότερες εργαστηριακές τεχνικές διάγνωσης και παρακολούθησης αυτών των παθήσεων (ανοσολογικό εργαστήριο, εξέταση αρθρικού υγρού, ούρων κ.λπ.).

ΜΑΘΗΜΑ 8

Γενικές αρχές αντιμετώπισης χρόνιου πόνου σε ασθενείς με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις - Η οπτική των ασθενών

α. Γενικές αρχές αντιμετώπισης χρόνιου πόνου σε ασθενείς με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις

Στο μάθημα αυτό αναλύεται η παθοφυσιολογία και θεραπευτική αντιμετώπιση (φαρμακευτική και μη) του χρόνιου πόνου σε ασθενείς με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις. Σε αυτή παρουσιάζονται οι νεότερες τεχνικές αντιμετώπισης του καθώς και η ανάγκη για πολυδύναμη προσέγγισή του.

β. Η οπτική των ασθενών με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις

Παρουσίαση από τους ίδιους τους ασθενείς με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις (ρευματοειδής αρθρίτιδα, ψωριασική αρθρίτιδα, αγκυλοποιητική σπονδυλίτιδα) ή τους φροντιστές τους (γονείς παιδιών) των προβλημάτων και προκλήσεων που αντιμετωπίζουν στην καθημερινότητά τους.

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ
Οκτώβριος 2022 – Φεβρουάριος 2023

Μάθημα 1
Εισαγωγή στη ρευματολογία-μυοσκελετική υγεία –
Επιδημιολογία ρευματικών – μυοσκελετικών παθήσεων

3/10/2022	ΠΜΣ Ρευματολογία-ΜΣΚ υγεία: Εισαγωγή	Βασιλόπουλος Δ. Μαυραγάνη Κ.
4/10/2022	Επιδημιολογία ρευματικών παθήσεων - μυοσκελετικών παθήσεων	Τεκτονίδου Μ.
6/10/2022	Βασικές αρχές επιδημιολογίας-στατιστικής	Μπερτσιάς Γ.
10/10/2022	Βασικές αρχές έρευνας I	Μπούμπας Δ.
	Περίγραμμα: Αρθρίτιδες (φλεγμονώδεις – μη φλεγμονώδεις) :	Μπούμπας Δ.
11/10/2022	Περίγραμμα: Συστηματικές ρευματικές παθήσεις	Σφηκάκης Π.Π.
	Περίγραμμα: Μεταβολικές παθήσεις οστών- Ρευματισμοί μαλακών μορίων	Βασιλόπουλος Δ.
13/10/2022	Γενικές αρχές σημειολογίας ρευματικών- μυοσκελετικών παθήσεων	Σφηκάκης Π.Π.

Μάθημα 2

Δομή και λειτουργία μυοσκελετικού - ανοσοποιητικού συστήματος

17/10/2022	Αρθρώσεις- χόνδρος: Δομή και φυσιολογία	Μαυραγάνη Κ.
	Οστά: Δομή και φυσιολογία	Μαυραγάνη Κ.
	Τένοντες, σύνδεσμοι, μύες: Δομή και φυσιολογία	Μαυραγάνη Κ.
18/10/2022	Βασικές αρχές μη ειδικής ανοσίας	Μπερτσιάς Γ.
	Εισαγωγή στην ανοσολογία	Μπούμπας Δ.
20/10/2022	Βασικές αρχές ειδικής ανοσίας	Καψογεώργου Ε.
24/10/2022	Συστηματικά αυτοάνοσα νοσήματα: Μηχανισμοί ιστικής βλάβης: Εισαγωγή	Μαυραγάνη Κ.
	Οργανοειδικά αυτοάνοσα νοσήματα (αυτοάνοσα ενδοκρινικά νοσήματα): Μηχανισμοί ιστικής βλάβης: Εισαγωγή	Μπούτζιος Γ.
	Οργανοειδικά αυτοάνοσα νοσήματα (MS): Μηχανισμοί ιστικής βλάβης: Εισαγωγή	Ευαγγελοπούλου Ε.
25/10/2022	Αυτοφλεγμονώδη νοσήματα: Μηχανισμοί ιστικής βλάβης: Εισαγωγή	Σκένδρος Π.
27/10/2022	Εξέταση ανά σύστημα : Αρθρώσεις άνω και κάτω άκρων, Σπονδυλική στήλη	Κουτσιανάς Χ.
31/10/2022	Λήψη ιστορικού – αντικειμενική εξέταση σε ασθενείς με μυοσκελετικά ενοχλήματα : Βασικές αρχές	Καράγεωργας Θ.

Μάθημα 3:

Φλεγμονώδεις αρθρίτιδες – Συστηματικές ρευματικές ρευματικές παθήσεις – Φροντιστήρια κλινικής εξάσκησης: Κλινική εξέταση ασθενών με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις

1/11/2022	Ρευματοειδής αρθρίτιδα I: Παθογένεια	Σιδηρόπουλος Π.
	Ρευματοειδής αρθρίτιδα II: Κλινικοεργαστηριακές εκδηλώσεις	Σιδηρόπουλος Π.
	Ρευματοειδής αρθρίτιδα III: Θεραπεία	Σιδηρόπουλος Π.
3/11/2022	Αγκυλοποιητική σπονδυλαρθρίτιδα	Δαούσης Δ.
	Εντεροπαθητικές αρθρίτιδες	Τσερώνης Δ.
7/11/2022	Ψωρίαση	Βέργου Θ.
	Ψωριασική αρθρίτιδα	Καράγεωργας Θ.
8/11/2022	Συστηματικός Ερυθματώδης Λύκος I: Παθογένεια	Μπούμπας Δ.
	Συστηματικός Ερυθματώδης Λύκος II: Κλινικοεργαστηριακές εκδηλώσεις - Θεραπεία	Φανουριάκης Α.
10/11/2022	Αγγειίτιδες I: Μικρών-μεσαίων αγγείων	Βασιλόπουλος Δ.
	Αγγειίτιδες II: Δευτεροπαθείς	Βασιλόπουλος Δ.
14/11/2022	Φροντιστήριο κλινικής εξάσκησης:	Διάφοροι
-	<i>Κλινική εξέταση ασθενών – Μετρολογία ρευματικών</i>	εκπαιδευτές
18/11/2022	<i>μυοσκελετικών νοσημάτων</i>	
21/11/2022	Αντιφωσφολιπιδικό Σύνδρομο	Τεκτονίδου Μ.
	Σ. Sjögren I: Παθογένεια	Μαυραγάνη Κ.
	Σ. Sjögren II: Κλινικοεργαστηριακές εκδηλώσεις - Θεραπεία	Γουλές Α.
22/11/2022	Μυοσίτιδες	Βασιλόπουλος Δ.
	Σκληρόδερμα	Σφηκάκης Π.Π.

Μάθημα 4
Εκφυλιστικές παθήσεις αρθρώσεων - Ρευματισμοί μαλακών μορίων
Άλλες παθήσεις

24/11/2022	Αυτοφλεγμονώδη νοσήματα I: Περιοδικά σύνδρομα πυρετού	Φανουριάκης Α.
	Αυτοφλεγμονώδη νοσήματα II: N. Still	Φανουριάκης Α.
	Αυτοφλεγμονώδη νοσήματα III: Σαρκοείδωση	Καράγεωργας Θ.
28/11/2022	Οστεοαρθρίτιδα I: Παθογένεια	Κουτσιανός Χ.
	Οστεοαρθρίτιδα II: Επιδημιολογία	Κουτσιανός Χ.
29/11/2022	Οστεοαρθρίτιδα III: Κλινικές εκδηλώσεις - Διάγνωση	Κουτσιανός Χ.
	Οστεοαρθρίτιδα IV: Αντιμετώπιση	Ηλιόπουλος Α.
1/12/2022	Ουρική - Ψευδοουρική αρθρίτιδα	Τσαλαπάκη Χ.
	Λοιμώξεις αρθρώσεων - οστών - μαλακών μορίων	Θωμάς Κ.
5/12/2022	Οστεοπόρωση I: Παθογένεια – Διάγνωση	Ηλιόπουλος Α.
	Οστεοπόρωση II: Θεραπεία	Ηλιόπουλος Α.
6/12/2022	Οστικό οίδημα - Οστεονέκρωση	Τσαλαπάκη Χ.
	Οσφυαλγία	Βασιλόπουλος Δ.
8/12/2022	Ρευματισμοί μαλακών μορίων: Ποδοκνημικές αρθρώσεις, άκροι πόδες	Κουτσιανός Χ.
	Ρευματισμοί μαλακών μορίων: Ώμοι, αγκώνες, άκρες χείρες	Γεωργούντζος Α.
12/12/2022	Ρευματισμοί μαλακών μορίων: Ισχία, γόνατα	Κουτσιανός Χ.
	Προαγωγή υγείας-πρόληψη ασθενών με ρευματικά νοσήματα	Μπούμπας Δ.

13/12/2022	Ο ρόλος της διατροφής σε ασθενείς με ρευματικά νοσήματα	Κατσουγιάννης Σ.
	Ο ρόλος της άσκησης σε ασθενείς με ρευματικά - μυοσκελετικά νοσήματα	Κήτας Γ.
15/12/2022	Συννοσηρότητες ασθενών με ρευματικές παθήσεις: Λοιμώξεις	Θωμάς Κ.
09/01/2023	Θέματα γυναικείας υγείας και γονιμότητας σε γυναίκες ασθενείς με ρευματικές παθήσεις	Κατσιμπρή Π.
	Θέματα ανδρικής υγείας και γονιμότητας σε άνδρες ασθενείς με ρευματικές παθήσεις	Κατσιμπρή Π.
10/01/2023	Συννοσηρότητες ασθενών με ρευματικές παθήσεις: Νεοπλασματικές παθήσεις	Βασιλόπουλος Δ.
	Συννοσηρότητες ασθενών με ρευματικές παθήσεις: Καρδιαγγειακές παθήσεις	Πρωτογέρου Α.
12/01/2023	Εγκυμοσύνη και ρευματικές παθήσεις	Τεκτονίδου Μ.
	Αντιρρευματικά φάρμακα και εγκυμοσύνη	Φανουριάκης Α.
16/01/2023	ΠΜΣ Ρευματολογία-ΜΣΚ υγεία: Ανασκόπηση Εξαμήνου	Βασιλόπουλος Δ. Μαυραγάνη Κ.
17/01/2023	ΠΜΣ Ρευματολογία-ΜΣΚ υγεία: Ανασκόπηση Εξαμήνου	Βασιλόπουλος Δ. Μαυραγάνη Κ.
19/01/2023	ΠΜΣ Ρευματολογία-ΜΣΚ υγεία: Ανασκόπηση Εξαμήνου	Βασιλόπουλος Δ. Μαυραγάνη Κ.
23/01/2023	ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Α' ΕΞΑΜΗΝΟΥ	
-		
10/02/2023		

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ
Φεβρουάριος 2023 – Ιούνιος 2023
Μάθημα 5
Ο ρόλος της φυσικοθεραπείας - εργοθεραπείας
στη θεραπεία ρευματικών παθήσεων

13/02/2023	Εισαγωγή στην εργοθεραπεία	Κουλουμπή Μ.
	Εργοθεραπεία στις ρευματικές παθήσεις: Εισαγωγή	Κεραμιώτου Κ.
14/02/2023	Εργοθεραπευτική αξιολόγηση στις ρευματικές παθήσεις	Κεραμιώτου Κ.
	Εργοθεραπευτική παρέμβαση στις ρευματικές παθήσεις	Κεραμιώτου Κ.
16/02/2023	Εργοθεραπεία στο ρευματικό άνω άκρο	Κεραμιώτου Κ.
	Ο ρόλος των ναρθήκων άνω άκρων	Κεραμιώτου Κ.
20/02/2023	Ο ρόλος της φυσικοθεραπείας σε ασθενείς με ρευματικές/μυοσκελετικές παθήσεις: Εισαγωγή	Σιδέρης Α.
21/02/2023	Κλινική φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση: Βασικές αρχές: Άνω άκρα	Καρανάσιος Σ.
	Κλινική φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση: Βασικές αρχές: Κάτω άκρα - ΣΣ	Σακελλαρίου Κ.
23/02/2023	Η συμβολή του Φυσιάτρου σε ασθενείς με ρευματικές/μυοσκελετικές παθήσεις: Εισαγωγή	Διονυσιώτης Ι.
	Κλινική Φυσιατρική εξέταση και αξιολόγηση: Βασικές αρχές	Διονυσιώτης Ι.
28/02/2023	Φυσικοθεραπευτική αντιμετώπιση μυοσκελετικών παθήσεων άνω άκρων	Καρανάσιος Σ.
	Φυσικοθεραπευτική αντιμετώπιση μυοσκελετικών παθήσεων κάτω άκρων	Σακελλαρίου Κ.
06/03/2023	Φροντιστήριο κλινικής εξάσκησης:	Διάφοροι
-	<i>Φυσιοθεραπεία, εργοθεραπεία και αποκατάσταση ασθενών με ρευματικές και μυοσκελετικές παθήσεις</i>	εκπαιδευτές
10/03/2023		

Μάθημα 6

Ο νοσηλευτικός ρόλος στη θεραπεία ρευματικών παθήσεων

13/03/2023	Εισαγωγή στην νοσηλευτική φροντίδα ασθενών με ρευματικές παθήσεις	Ραφομανίκη Γ.
14/03/2023	Μετρολογία ρευματικών νοσημάτων: Ρευματοειδής αρθρίτιδα	Τσαλαπάκη Χ.
	Μετρολογία ρευματικών νοσημάτων: Σπονδυλαρθρίτιδες	Κουτσιανός Χ.
	Τρόπος χορήγησης, ενδείξεις, τοξικότητα αντιρρευματικών φαρμάκων στην καθημερινή κλινική πράξη - Επαφή με τον ασθενή	Βασιλόπουλος Δ.
16/03/2023	Μετρολογία ρευματικών νοσημάτων: Συστηματικά ρευματικά νοσήματα: ΣΕΛ, Σκληρόδερμα, Αγγειίτιδες	Φανουριάκης Α.
20/03/2023	Φροντιστήρια κλινικής εξάσκησης:	Διάφοροι
-	<i>Ημερήσια Νοσηλεία ρευματικών παθήσεων:</i>	εκπαιδευτές
24/03/2023	<i>Ενδοφλέβιες εγχύσεις, εξωτερικό ιατρείο</i>	

Μάθημα 7
Μυοσκελετικές κακώσεις
Χειρουργική αντιμετώπιση μυοσκελετικών παθήσεων

27/03/2023	Πρόληψη και Αποκατάσταση κακώσεων μυών, τενόντων, συνδέσμων.	Διονυσιώτης Ι. Τραγούλιας Β.
28/03/2023	Φυσική Αποκατάσταση μετά κάκωση χιαστών – Μηνίσκων	Διονυσιώτης Ι. Τραγούλιας Β.
30/03/2023	Αθλητιατρικές κακώσεις	Διονυσιώτης Ι. Τραγούλιας Β.
03/04/2023	Ο ρόλος της άσκησης στα ρευματικά νοσήματα-I	Μαυραγάνη Κ.
04/04/2023	Ο ρόλος της άσκησης στα ρευματικά νοσήματα-II	Μαυραγάνη Κ.
06/04/2023	Ο ρόλος της άσκησης στα ρευματικά νοσήματα-II	Τσάλεζα Τ.
24/04/2023	Χειρουργικές επεμβάσεις ΣΣ σε ασθενείς με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις	Ευαγγελόπουλος Δ.
25/04/2023	Ολική αρθροπλαστική ισχίου σε ασθενείς με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις	Ευαγγελόπουλος Δ.
27/04/2023	Ολική αρθροπλαστική γόνατος σε ασθενείς με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις	Ευαγγελόπουλος Δ.
02/05/2023	Χειρουργική αντιμετώπιση ρευματισμών μαλακών μορίων	Μπενέτος Ι.
	Χειρουργική αντιμετώπιση συνδεσμικών βλαβών γόνατος	Μπενέτος Ι.
04/05/2023	Χειρουργικές επεμβάσεις άκρου ποδός σε ασθενείς με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις	Μπενέτος Ι.

Μάθημα 8
Γενικές αρχές αντιμετώπισης χρόνιου πόνου
σε ασθενείς με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις
Η οπτική των ασθενών με ρευματικές - μυοσκελετικές παθήσεις

08/05/2023	Αγκυλοποιητική σπονδυλαρθρίτιδα: Σοκ διάγνωσης, επιπτώσεις στην καθημερινότητα-οικογενειακή κοινωνική ζωή	Παπαδάκης Γ.
09/05/2023	Ψωριασική αρθρίτιδα : Επιπτώσεις στην επαγγελματική ζωή-ανησυχία για παρόν και μέλλον	Χατζηγεωργίου Μ.
	Ψωρίαση, ψωριασική αρθρίτιδα : Στίγμα, συμμόρφωση στη θεραπεία-προσδοκίες-Πραγματικότητα	Ασημακοπούλου Φ.
11/05/2023	Γονέας, παιδιού με ρευματικά νοσήματα: διαχείριση συναισθημάτων γονέα-παιδιού, προβληματισμοί για το μέλλον.	Μπατζιάκα Β.
15/05/2023	Χρόνιος πόνος. Η ανάγκη για πολυδύναμη αντιμετώπιση	Καράβης Μ. Σιδέρης Α. Κεραμιώτου Κ.
16/05/2023	Τα είδη και οι μηχανισμοί του πόνου	Μπατιστάκη Χ.
	Οπιοειδή και άλλα επικουρικά αναλγητικά φάρμακα για την αντιμετώπιση του νευροπαθητικού πόνου	Σιαφάκα Ι.
18/05/2023	Φλεγμονή και Αλγαισθητικός πόνος	Δικαίου Σ.
	Η πρακτική της αναλγησίας του χρόνιου φλεγμονώδους πόνου. Τα Απλά Αναλγητικά και τα Μη Στεροειδή Αντιφλεγμονώδη Φάρμακα	Τρόντζας Π.
22/05/2023	Φροντιστήρια κλινικής εξάσκησης:	Διάφοροι
-	Απεικόνιση - Εργαστήριο στις ρευματικές	εκπαιδευτές
26/05/2023	μυοσκελετικές παθήσεις	

29/05/2023 ΠΜΣ Ρευματολογία-ΜΣΚ υγεία: Ανασκόπηση
-
01/06/2023 Β' Εξαμήνου

**Βασιλόπουλος Δ.
Μαυραγάνη Κ.**

12/06/2023 ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Β' ΕΞΑΜΗΝΟΥ
-
23/06/2023

**Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ
Οκτώβριος 2023 – Φεβρουάριος 2024**

Εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) εβδομάδες διδασκαλίας και τρεις (3) εβδομάδες εξετάσεων. Τα μαθήματα του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου εξετάζονται επαναληπτικώς κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου.

Η παρακολούθηση των μαθημάτων και κλινικών φροντιστηρίων είναι υποχρεωτική. Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ. Σε περίπτωση που το ποσοστό απουσιών φοιτητή ξεπερνά το 30% στο σύνολο των μαθημάτων, τίθεται θέμα διαγραφής του φοιτητή. Το εν λόγω θέμα εξετάζεται από τη ΣΕ, η οποία γνωμοδοτεί σχετικά στη Συνέλευση της Σχολής.

Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών και η επίδοσή τους στα μαθήματα που υποχρεούνται να παρακολουθήσουν στο πλαίσιο του ΠΜΣ πραγματοποιείται στο τέλος κάθε εξαμήνου με γραπτές εξετάσεις. Η βαθμολόγηση γίνεται στην κλίμακα 1-10 (όριο προβιβασμού 5). Η βαθμολογία των μαθημάτων κατατίθεται στη Γραμματεία του ΠΜΣ, εντός 20 ημερών από τη λήξη της εξεταστικής περιόδου.

Για την απόκτηση ΔΜΣ, κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς στο σύνολο των προσφερόμενων μαθημάτων του ΠΜΣ και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι ενενήντα (90) ECTS.

Εάν ο μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων, σε έως και τρεις εξεταστικές περιόδους, θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. της Σχολής, τα μέλη της οποίας έχουν το ίδιο ή συναφές αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση της Σχολής. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδάσκων.

ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στο τρίτο εξάμηνο του προγράμματος προβλέπεται η εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η ΣΕ ύστερα από αίτηση του υποψηφίου στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, ορίζει τον επιβλέποντα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο επιβλέπων.

Ο επιβλέπων της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι διδάσκων στο ΠΜΣ και μπορεί να είναι μέλος ΔΕΠ, Ομότιμος Καθηγητής ή αφυπηρητήσας. Ως μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής μπορούν να οριστούν οι διδάσκοντες του ΠΜΣ, κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος με συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του ΠΜΣ.

Το αντικείμενο της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι σε θέμα συναφές με τα μαθήματα του προγράμματος. Η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι η ελληνική (με ελληνική και αγγλική περίληψη).

Η διπλωματική εργασία, η οποία κατατίθεται στο τέλος του 3ου εξαμήνου, εγκρίνεται από τον επιβλέποντα καθηγητή και στη συνέχεια υποστηρίζεται δημόσια ενώπιον της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής. Με τη γραπτή βεβαίωση των μελών της τριμελούς

εξεταστικής επιτροπής ο μεταπτυχιακός φοιτητής θεωρείται ότι έχει ολοκληρώσει την υποχρέωση της διπλωματικής εργασίας.

Περαιτέρω προϋπόθεση για την απονομή του ΔΜΣ είναι η συγγραφή της εργασίας, σύμφωνα με γενικές οδηγίες που έχει συντάξει και ορίσει η ΣΕ. Η εργασία γίνεται αποδεκτή κατά πλειοψηφία και βαθμολογείται με κλίμακα 0-10 με άριστα το 10. Η αρνητική ψήφος αιτιολογείται εγγράφως. Αν η μεταπτυχιακή εργασία θεωρείται από την επιτροπή μη ικανοποιητική και βαθμολογηθεί κάτω από τη βάση του 5, τότε η επιτροπή μπορεί να ζητήσει από τον μεταπτυχιακό φοιτητή τη βελτίωσή της, την τροποποίηση ορισμένων τμημάτων ή τη ριζική αναμόρφωσή της. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, η επιτροπή ορίζει συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο μέσα στο οποίο πρέπει να έχει επανυποβληθεί η μεταπτυχιακή εργασία, τροποποιημένη σύμφωνα με τις υποδείξεις της.

Μετά την παρουσίαση και με ευθύνη του επιβλέποντος συντάσσεται πρακτικό που υπογράφεται από τα μέλη της επιτροπής. Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στον διαδικτυακό τόπο της Ιατρικής Σχολής (παρ. 5 του άρθρου 34 του ν. 4485/2017). Επίσης, γίνεται ηλεκτρονική κατάθεση της διπλωματικής εργασίας στο Ψηφιακό Αποθετήριο «ΠΕΡΓΑΜΟΣ», σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ.

ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Κατά την διάρκεια της εκπόνησης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας οι Μεταπτυχιακοί Φοιτητές και οι διδάσκοντες - επιβλέποντες του ΠΜΣ «*Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία*» οφείλουν να συμμορφώνονται με τις διατάξεις του **Κώδικα Δεοντολογίας και Καλής Πρακτικής του ΕΚΠΑ** που είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα του ΕΚΠΑ

(https://www.uoa.gr/anakoinoseis_kai_ekdiloseis/proboli_anakoinosis/kodikas_deontologias_kai_kalis_praktikis_ekpa/, διαθέσιμος και σε μορφή pdf: https://www.uoa.gr/fileadmin/user_upload/PDF-files/anakoinwseis/genikes_anakoinwseis/2018/2606_kwdikas_deontologias_online.pdf)

όπως και στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ (<https://rheum-msk-health.med.uoa.gr/>).

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ – ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται για τους φοιτητές του Α΄ κύκλου σπουδών (κάρτα σίτισης, φοιτητικό εισιτήριο, μειωμένα έξοδα συμμετοχής σε ορισμένες πολιτιστικές και ψυχαγωγικές εκδηλώσεις, ασφάλιση μέσω Πανεπιστημίου) πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Το Ίδρυμα υποχρεούται να εξασφαλίσει στους φοιτητές με αναπηρία ή/και ειδικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του ΠΜΣ, διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του ΠΜΣ κ.ά.

Η Συνέλευση της Σχολής, μετά την εισήγηση της ΣΕ, δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών εάν:

- υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών,

- έχουν αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα,
- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ, όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό,
- έχουν παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις όσον αφορά την αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτώματων από τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα,
- αυτοδίκαια κατόπιν αιτήσεως των μεταπτυχιακών φοιτητών,
- υποπέσουν σε παράπτωμα που εμπίπτει στο δίκαιο περί πνευματικής ιδιοκτησίας (ν. 2121/1993) κατά τη συγγραφή των προβλεπομένων εργασιών τους,
- δεν καταβάλλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΑΡΑΠΟΝΩΝ ΚΑΙ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Για παράπονα και ενστάσεις που σχετίζονται με ακαδημαϊκά θέματα (διδασκαλία, βαθμολογία μαθημάτων) ή υποστηρικτές διαδικασίες και υπηρεσίες (πρόγραμμα μαθημάτων, υποδομές, πρόσβαση σε ηλεκτρονικές πηγές κλπ.) του ΠΜΣ «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία», οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να απευθύνονται αρχικά στην Διοίκηση του ΠΜΣ (Δ/ντή, ΣΕ) ή στον Ακαδημαϊκό Σύμβουλο τους και στην συνέχεια εάν δεν επιλυθεί το πρόβλημα τους στα αρμόδια όργανα της Ιατρικής Σχολής ή του ΕΚΠΑ (Γραμματεία Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ, Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών Ιατρικής Σχολής, Συνήγορος του φοιτητή κλπ.).

Πρέπει να σημειωθεί ότι στο ΕΚΠΑ έχει συσταθεί και λειτουργεί ο θεσμός με την ονομασία "**Συνήγορος του Φοιτητή**" με τις παρακάτω αρμοδιότητες:

- εξέταση αιτημάτων φοιτητών για προβλήματα που αντιμετωπίζουν με τις ακαδημαϊκές και διοικητικές υπηρεσίες και αναζήτηση λύσεων στα προβλήματα αυτά,
- διευκόλυνση των επαφών του φοιτητή με τα όργανα και τις υπηρεσίες διοίκησης.
- εξέταση αναφορών-καταγγελιών των φοιτητών για παραβίαση διατάξεων και κανόνων της πανεπιστημιακής νομοθεσίας και δεοντολογίας και
- ενημέρωση των φοιτητών σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους ως μελών της Πανεπιστημιακής Κοινότητας.

Οι φοιτητές μπορούν να επικοινωνούν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (sinigorosfititi@uoa.gr) ή δια ζώσης (Κτίριο Πανεπιστημιακής Λέσχης (Ιπποκράτους 15 - 1ος όροφος, Τηλ: 210 368 8274) με τον "**Συνήγορο του Φοιτητή**" για περισσότερες πληροφορίες.

ΘΕΣΜΟΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

Κατά τη διάρκεια της φοίτησης τους οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να αιτηθούν την συμβουλευτική καθοδήγησή τους κατά την διάρκεια των σπουδών τους από ένα μέλος ΔΕΠ των διδασκόντων στο ΠΜΣ που θα έχει το ρόλο του Ακαδημαϊκού Συμβούλου (ΑΣ). Ο ΑΣ σε συνεργασία με τον Μεταπτυχιακό Φοιτητή ρυθμίζουν τον τρόπο επικοινωνίας και συναντήσεων μεταξύ τους.

Τα καθήκοντα του ΑΣ περιλαμβάνουν:

α) Την καθοδήγηση και υποστήριξη των φοιτητών καθ' όλη την διάρκεια της φοίτησης τους για θέματα σπουδών, προσωπικά προβλήματα κλπ.

β) Την ενημέρωση και υποστήριξη των φοιτητών στην καλύτερη επιλογή των στόχων τους μετά την ολοκλήρωση του ΠΜΣ (ακαδημαϊκές, επαγγελματικές προοπτικές)

γ) Την συζήτηση οποιουδήποτε θέματος το οποίο δημιουργεί εμπόδια στις σπουδές τους

δ) Την υποστήριξη επιλογής και διεξαγωγής ερευνητικών ή άλλων εργασιών κατά την διάρκεια της φοίτησής τους (σε συνεργασία με την Διοίκηση του ΠΜΣ)

Στο τέλος του κάθε Ακαδημαϊκού Έτους ο κάθε ΑΣ συντάσσει ετήσια έκθεση αναφοράς προς την Διοίκηση του ΠΜΣ «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία» (Δ/ντή, ΣΕ) για τυχόν προβλήματα και δυσλειτουργίες που έχουν αναφερθεί από τους φοιτητές και αφορούν τη λειτουργία του συγκεκριμένου ΠΜΣ.

Η Διοίκηση του ΠΜΣ «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία» (Δ/ντής, ΣΕ) υποβάλλει στην συνέχεια έκθεση προς την Γενική Συνέλευση της Ιατρικής Σχολής (μέσω της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών) με συγκεκριμένες προτάσεις διαχείρισης και επίλυσης τυχόν προβλημάτων.

ΤΕΛΗ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

Για τη συμμετοχή τους στο ΠΜΣ «Ρευματολογία -Μυοσκελετική Υγεία» οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καταβάλλουν τέλη φοίτησης που ανέρχονται στο ποσό των χιλίων (1.000) ευρώ ανά εξάμηνο.

Η καταβολή των τελών φοίτησης γίνεται στην αρχή κάθε εξαμήνου από τον ίδιο τον φοιτητή ή από τρίτο φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του φοιτητή.

ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΑΠΟ ΤΕΛΗ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

Εγγεγραμμένοι φοιτητές ΠΜΣ δύνανται να φοιτούν δωρεάν εφόσον πληρούν συγκεκριμένα οικονομικά ή κοινωνικά κριτήρια. Η υποβολή των αιτήσεων για τη δωρεάν φοίτηση ανά ΠΜΣ πραγματοποιείται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εισδοχής των φοιτητών στο ΠΜΣ.

Προϋπόθεση για τη χορήγηση του δικαιώματος δωρεάν φοίτησης λόγω οικονομικών ή κοινωνικών κριτηρίων είναι η πλήρωση προϋποθέσεων αριστείας κατά τον πρώτο κύκλο σπουδών, που αντιστοιχεί κατ' ελάχιστον στην κατοχή βαθμού ίσου ή ανώτερου του επτάμιση με άριστα στα δέκα (7,5/10), εφόσον η αξιολόγηση στον βασικό τίτλο σπουδών που

προσκομίζεται για την εισαγωγή στο ΠΜΣ έχει πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τη δεκάβαθμη κλίμακα αξιολόγησης Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) της ημεδαπής, άλλως το κριτήριο αυτό εφαρμόζεται αναλογικά σύμφωνα με την εκάστοτε κλίμακα αξιολόγησης, εφόσον ο προσκομιζόμενος τίτλος σπουδών έχει χορηγηθεί από Ίδρυμα της αλλοδαπής.

Δικαίωμα δωρεάν φοίτησης έχει ο φοιτητής του Π.Μ.Σ. που πληροί τις παραπάνω προϋποθέσεις εφόσον ισχύουν τα ακόλουθα κριτήρια:

- α) Ο μέσος όρος του αθροίσματος των φορολογητέων εισοδημάτων των δύο (2) τελευταίων οικονομικών ετών του συνόλου των μελών της οικογένειας του αιτούντος την απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης, ήτοι του ίδιου του αιτούντος, των γονέων του, ανεξαρτήτως αν κάνουν κοινή ή χωριστή φορολογική δήλωση, και των αδελφών του έως είκοσι έξι (26) ετών, εφόσον είναι άγαμοι και έχουν ίδιο φορολογητέο εισόδημα κατά την έννοια του άρθρου 7 του ν. 4172/2013 (Α' 167), δεν υπερβαίνει το εβδομήντα τοις εκατό (70%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), αν ο αιτών δεν έχει συμπληρώσει το εικοστό έκτο (26ο) έτος της ηλικίας του και είναι άγαμος ή δεν έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης,
- β) ο μέσος όρος του ατομικού φορολογητέου εισοδήματος των δύο (2) τελευταίων οικονομικών ετών του αιτούντος δεν υπερβαίνει το εκατό τοις εκατό (100%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., αν ο αιτών έχει συμπληρώσει το 26ο έτος της ηλικίας του,
- γ) ο μέσος όρος του αθροίσματος του φορολογητέου εισοδήματος των δύο (2) τελευταίων οικονομικών ετών του αιτούντος την απαλλαγή από τέλη φοίτησης και του ή της συζύγου ή συμβιούντος του, εφόσον είναι έγγαμος ή έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, ανεξαρτήτως αν υποβάλλουν κοινή ή χωριστή φορολογική δήλωση, δεν υπερβαίνει το εκατό τοις εκατό (100%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Αν ο αιτών την απαλλαγή δεν έχει συμπληρώσει το 26ο έτος της ηλικίας του και είναι τέκνο τρίτεκνης ή πολύτεκνης οικογένειας ή τέκνο άγαμου γονέα ή ορφανός του τουλάχιστον από έναν (1) γονέα ή άτομο με αναπηρία ή μέλος νοικοκυριού με άτομο με αναπηρία δύναται να αιτηθεί την απαλλαγή κατά το ήμισυ (50%) από την υποχρέωση καταβολής τελών φοίτησης, εφόσον ο μέσος όρος υπερβαίνει το εβδομήντα τοις εκατό (70%) και δεν υπερβαίνει το εκατό τοις εκατό (100%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος.

Η εξέταση των κριτηρίων περί απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης πραγματοποιείται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Η δυνατότητα απαλλαγής από την υποχρέωση καταβολής τελών φοίτησης παρέχεται αποκλειστικά για τη φοίτηση σε ένα (1) Π.Μ.Σ. που οργανώνεται από Α.Ε.Ι. της ημεδαπής. Το παρόν δεν εφαρμόζεται σε πολίτες τρίτων χωρών.

Ο συνολικός αριθμός των φοιτητών που φοιτούν δωρεάν δεν δύναται να υπερβαίνει τον αριθμό που αντιστοιχεί στο τριάντα τοις εκατό (30%) του συνόλου των εγγεγραμμένων φοιτητών ανά ακαδημαϊκό έτος. Αν, κατά τον αριθμητικό υπολογισμό του αριθμού των δικαιούχων απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης προκύπτει δεκαδικός αριθμός, γίνεται στρογγυλοποίηση στην πλησιέστερη ακέραιη μονάδα. Αν ο αριθμός των δικαιούχων

απαλλαγής υπερβαίνει το ποσοστό της παρούσας, οι δικαιούχοι επιλέγονται με σειρά φθίνουσας κατάταξης έως τη συμπλήρωση του αριθμού.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Στο τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των φοιτητών για το σύνολο του ΠΜΣ και του κάθε μαθήματος/δραστηριότητάς του θα αναρτώνται στην ιστοσελίδα του προγράμματος. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του κάθε διδάσκοντα θα του κοινοποιούνται.

ΔΙΠΛΩΜΑ – ΚΑΘΟΜΟΛΟΓΗΣΗ

Το ΠΜΣ οδηγεί στην απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στη «Ρευματολογία – Μυοσκελετική Υγεία» (MSc in Rheumatology - Musculoskeletal Health) μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών με βάση το πρόγραμμα σπουδών.

Η καθομολόγηση γίνεται στο πλαίσιο της Συνέλευσης της Ιατρικής Σχολής και σε χώρο της Σχολής, παρουσία του Προέδρου της Σχολής. Το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών και η καθομολόγηση του ΠΜΣ «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία» υπογράφονται υπό τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Αθηνών και τον Πρόεδρο της Ιατρικής Σχολής.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να αιτηθούν την έκδοση παραρτήματος διπλώματος.

ΥΠΟΔΟΜΗ – ΠΟΡΟΙ ΠΜΣ

Για την εύρυθμη λειτουργία του ΠΜΣ διατίθενται αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, εξωτερικά ιατρεία και Μονάδες Βραχείας Νοσηλείας νοσοκομείων (μετά από έγκριση της Διοίκησης τους), αμφιθέατρα εξοπλισμένα με οπτικοακουστικά μέσα και εργαστήρια της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ. Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του ΠΜΣ γίνεται από τη Γραμματεία του ΠΜΣ.

Οι πόροι του ΠΜΣ προέρχονται από:

- α) τέλη φοίτησης,
- β) δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις,
- γ) κληροδοτήματα,
- δ) πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα,
- ε) ιδίους πόρους του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) και
- στ) τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων.

Δ. ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ

ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ - ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΣΤΟ ΠΜΣ

Το διδακτικό έργο του ΠΜΣ ανατίθεται στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων:

α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.),

β) ομότιμους Καθηγητές ή αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενους καθηγητές,

δ) εντεταλμένους διδάσκοντες (Ακαδημαϊκούς Υποτρόφους),

ε) επισκέπτες καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές,

στ) ερευνητές και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων ή ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής,

ζ) επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ.

Η ανάθεση του διδακτικού έργου του ΠΜΣ πραγματοποιείται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου, κατόπιν εισήγησης της ΣΕ ή του Διευθυντή του ΠΜΣ.

Δικαίωμα επίβλεψης διπλωματικών εργασιών έχουν οι διδάσκοντες των περ. α) έως στ) υπό την προϋπόθεση ότι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του ΠΜΣ δύναται να ανατίθεται η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και σε μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. του Τμήματος, που δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο ΠΜΣ. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος δύναται να ανατίθεται επικουρικό διδακτικό έργο στους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος ή της Σχολής, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος του ΠΜΣ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ – ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ (Αλφαβητικά)

Αναγνώστου Χρήστος

Ο κ. **Αναγνώστου Χρήστος** είναι Φυσικοθεραπευτής, Υπεύθυνος του Εργαστηρίου Φυσικοθεραπείας στο Γενικό Νοσοκομείο Ελευσίνας 'ΘΡΙΑΣΙΟ' και κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών στα «*Μεταβολικά Νοσήματα των Οστών*» (Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ).

Έχει διατελέσει εκπαιδευτής στα ΤΕΛ ΣΒΙΕ και του ΠΜΣ «Μεταβολικά Νοσήματα των οστών» της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ. Στο ΠΜΣ «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία» συμμετέχει ως εκπαιδευτής στο «*Φροντιστήριο κλινικής εξάσκησης: Φυσιοθεραπεία, εργοθεραπεία και αποκατάσταση ασθενών με ρευματικές και μυοσκελετικές παθήσεις*». Το ερευνητικό του έργο περιλαμβάνει 3 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά (H-index:2).

Βασιλόπουλος Δημήτριος (Δ/ντής ΠΜΣ «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία»)

Ο κ. **Δημήτριος Βασιλόπουλος** είναι Καθηγητής Παθολογίας-Ρευματολογίας και Δ/ντής της Β' Παθολογικής Κλινικής και του Ομώνυμου Εργαστηρίου της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (ΓΝΑ «Ιπποκράτειο»). Είναι απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ με μετεκπαίδευση στις ΗΠΑ (Walter Reed AMC, Washington, Emory University, Atlanta, Cleveland Clinic, Ohio).

Το διδακτικό του έργο περιλαμβάνει την εκπαίδευση Προπτυχιακών (Συντονιστής Προπτυχιακής Εκπαίδευσης, Ιατρική Σχολή, ΕΚΠΑ) και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας Επιστημών Υγείας (Δ/ντής ΠΜΣ Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία), ειδικευομένων ιατρών στην Ρευματολογία (Υπεύθυνος: *Διαπανεπιστημιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης στην Ρευματολογία*) καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Ρευματικές-Μυοσκελετικές Παθήσεις.

Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται οι συστηματικές αγγειίτιδες, οι λοιμώξεις σε ασθενείς με ρευματικές παθήσεις και η αποτελεσματικότητα - ασφάλεια των νεότερων αντιρρευματικών θεραπειών σε ασθενείς με ρευματικά νοσήματα. Μέχρι σήμερα έχει περισσότερες από 150 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με 6219 αναφορές (H-index: 38).

Βέργου, Θεογνωσία

Η κα **Θεογνωσία Βέργου** είναι Δερματολόγος, απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής Κρήτης, κάτοχος διδακτορικού διπλώματος από την Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ και πρώην Ακαδημαϊκή Υπότροφος στην Α΄ Πανεπιστημιακή Κλινική Δερματικών και Αφροδισίων Νόσων της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (Νοσοκομείο Α. Συγγρός).

Η κα Βέργου έχει διατελέσει εκπαιδευτής Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας, ειδικευομένων ιατρών στην Δερματολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις αυτοάνοσες δερματικές παθήσεις.

Το ερευνητικό της έργο εστιάζεται στη διάγνωση και θεραπεία αυτοάνοσων δερματικών παθήσεων με ιδιαίτερη έμφαση στην ψωρίαση με 38 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 703 αναφορές στην διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 14).

Γεωργούντζος Αθανάσιος

Ο κ. **Αθανάσιος Γεωργούντζος** είναι Ρευματολόγος και Δ/ντής του Ρευματολογικού Τμήματος του Νοσοκομείου Γ. Γεννηματάς. Έχει διατελέσει εκπαιδευτής Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας, ειδικευομένων ιατρών στην Ρευματολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Ρευματικές – Μυοσκελετικές Παθήσεις.

Το ερευνητικό του έργο εστιάζεται στη παθογένεια και θεραπεία των ρευματικών-μυοσκελετικών παθήσεων με 11 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 760 αναφορές στην διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 11).

Γουλές Ανδρέας

Ο κ. **Ανδρέας Γουλές** είναι Επίκουρος Καθηγητής Παθολογίας-Ρευματολογίας στην Κλινική και Εργαστήριο Παθολογικής Φυσιολογίας της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ. Είναι απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ με μετεκπαίδευση στην Ανοσολογία-Ρευματολογία στις ΗΠΑ (Πανεπιστήμιο Johns Hopkins, Baltimore).

Το διδακτικό του έργο περιλαμβάνει την εκπαίδευση Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής, ειδικευομένων ιατρών στην Ρευματολογία (Υπεύθυνος Οργάνωσης: *Διαπανεπιστημιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης στην Ρευματολογία*) καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στην παθοφυσιολογία και τις κλινικοεργαστηριακές εκδηλώσεις των Ρευματικών-Μυοσκελετικών Παθήσεων.

Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται οι συστηματικές ρευματικές παθήσεις και ιδιαίτερα το Σύνδρομο Sjögren, με περισσότερες από 60 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 1484 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 19).

Δαούσης Δημήτριος

Ο κ. **Δημήτριος Δαούσης** είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Παθολογίας-Ρευματολογίας στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Πατρών. Είναι απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών με μετεκπαίδευση στο Ηνωμένο Βασίλειο (Department of Rheumatology, Dudley Group of Hospitals NHS Trust, Russells Hall Hospital, Birmingham).

Το διδακτικό του έργο περιλαμβάνει την εκπαίδευση Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής, ειδικευομένων ιατρών στην Ρευματολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Ρευματικές – Μυοσκελετικές Παθήσεις.

Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται οι συστηματικές ρευματικές παθήσεις (σκληροδερμία) και οι φλεγμονώδεις αρθροπάθειες (αξονικές σπονδυλαρθρίτιδες), με περισσότερες από 100 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 3156 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 28).

Δικαίου Σταυρούλα

Η κα **Σταυρούλα Δικαίου** είναι Ρευματολόγος με εμπειρία στην διαχείριση του χρόνιου πόνου σε ασθενείς με Ρευματικές-Μυοσκελετικές παθήσεις. Έχει διατελέσει εκπαιδευτής Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας (ΠΜΣ «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία»), ειδικευομένων ιατρών στην Ρευματολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στη διαχείριση του πόνου στις Ρευματικές – Μυοσκελετικές Παθήσεις.

Διονυσιώτης Ιωάννης-Ελευθέριος

Ο κ. **Ιωάννης- Ελευθέριος Διονυσιώτης** είναι Επίκουρος Καθηγητής Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης Πανεπιστημίου Πατρών ενώ είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών στη «Γήρανση και τα Χρόνια Νοσήματα».

Είναι εκπαιδευτής προπτυχιακών φοιτητών Ιατρικής και Φυσικοθεραπείας και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και Συναφών επιστημών Υγείας στο αντικείμενο της Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης.

Το ερευνητικό του έργο εστιάζεται στις κατώσεις του νωτιαίου μυελού, την σαρκοπενία και την γήρανση και περιλαμβάνει 55 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με 1189 αναφορές (H-index:17).

Ευαγγελόπουλος Δημήτριος-Στέργιος

Ο κ. **Δημήτριος-Στέργιος Ευαγγελόπουλος** είναι Ορθοπαιδικός Χειρουργός, Ακαδημαϊκός Υπότροφος στην Α΄ Πανεπιστημιακή Ορθοπαιδική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (Νοσοκομείο ΚΑΤ). Είναι εκπαιδευτής Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας, ειδικευομένων ιατρών στην Ορθοπαιδική καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Μυοσκελετικές Παθήσεις.

Το ερευνητικό του έργο εστιάζεται στις μυοσκελετικές παθήσεις με ιδιαίτερη εστίαση στις παθήσεις της σπονδυλικής στήλης με 75 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 2102 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 27).

Ευαγγελοπούλου Μαρία-Ελευθερία

Η κα **Μαρία-Ελευθερία Ευαγγελοπούλου** είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Νευρολογίας στην Α΄ Πανεπιστημιακή Νευρολογική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (Αιγινήτειο Νοσοκομείο). Είναι απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ με μετεκπαίδευση στην Ελβετία (Νοσοκομείο Inselspital, Πανεπιστήμιο της Βέρνης).

Το διδακτικό της έργο περιλαμβάνει την εκπαίδευση Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας, ειδικευομένων ιατρών στην Νευρολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις αυτοάνοσες Νευρολογικές Παθήσεις.

Στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται η παθογένεια και οι κλινικοεργαστηριακές εκδηλώσεις των αυτοανόσων νευρολογικών παθήσεων με ιδιαίτερη εστίαση στις απομυελινωτικές παθήσεις. Μέχρι σήμερα έχει 82 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με 1352 αναφορές (H-index: 21).

Ηλιόπουλος Αλέξιος

Ο κ. **Αλέξιος Ηλιόπουλος** είναι Ρευματολόγος, Δ/ντής του Ρευματολογικού Τμήματος του Νοσοκομείου ΝΙΜΤΣ. Είναι απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Ιατρικό Τμήμα ΣΣΑΣ) με μετεκπαίδευση στην Ρευματολογία στις ΗΠΑ (Department of Clinical Investigation, Walter Reed Army Medical Center, Washington, DC).

Ο κ Ηλιόπουλος έχει διατελέσει εκπαιδευτής Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας, ειδικευομένων ιατρών στην Ρευματολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Ρευματικές – Μυοσκελετικές Παθήσεις.

Το ερευνητικό του έργο εστιάζεται στη θεραπεία των φλεγμονωδών αρθριτίδων με τους νεότερους βιολογικούς και στοχευμένους παράγοντες καθώς και στα μεταβολικά νοσήματα των οστών με 55 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 1414 αναφορές στην διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 17).

Θωμάς Κων/νος

Ο κ. **Κων/νος Θωμάς** είναι Παθολόγος-Λοιμωξιολόγος στην Δ΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (ΠΓΝ Αττικών) απόφοιτος και κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος από την Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ.

Ο κ. Θωμάς είναι εκπαιδευτής Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας, ειδικευομένων ιατρών στην Ρευματολογία, Παθολογία και Λοιμωξιολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις λοιμώξεις ιδιαίτερα σε ασθενείς με Ρευματικές – Μυοσκελετικές Παθήσεις.

Το ερευνητικό του έργο εστιάζεται στην πρόληψη, διάγνωση και θεραπεία των λοιμώξεων σε ασθενείς με φλεγμονώδεις ρευματικές παθήσεις. Μέχρι σήμερα έχει 39 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με 352 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 10).

Καράγεωργας Θεοφάνης

Ο κ. **Θεοφάνης Καράγεωργας** είναι Ρευματολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης στην Δ' Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (ΠΓΝ Αττικών) και απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Perugia.

Το διδακτικό του έργο περιλαμβάνει την εκπαίδευση Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας, ειδικευμένων ιατρών στην Ρευματολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Ρευματικές – Μυοσκελετικές Παθήσεις.

Το ερευνητικό του έργο εστιάζεται στις συστηματικές αυτοάνοσες ρευματικές παθήσεις με προσβολή του πνεύμονα. Μέχρι σήμερα έχει 12 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 331 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 6).

Καρανάσιος Στέφανος

Ο κ **Στέφανος Καρανάσιος** είναι Φυσικοθεραπευτής, μεταδιδακτορικός ερευνητής στο τμήμα Φυσικοθεραπείας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών στην «*Προηγμένη Φυσικοθεραπεία με Χειρισμούς (Advanced Manipulative Physiotherapy)*» (Πανεπιστήμιο Birmingham, Ηνωμένο Βασίλειο) και «*Θεραπείας του άκρας Χειρός (Hand Therapy)*» (Πανεπιστήμιο Derby, Ηνωμένο Βασίλειο) και Διδακτορικού Διπλώματος από το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής.

Έχει διατελέσει εκπαιδευτής μεταπτυχιακών φοιτητών στην αθλητική και μυοσκελετική αποκατάσταση. Το ερευνητικό του έργο εστιάζεται στην άσκηση περιορισμού αιματικής ροής (Blood Flow Restriction), στις τενοντοπάθειες, στη χειροθεραπεία (Manual Therapy) και την αποκατάσταση μυοσκελετικών παθήσεων με 20 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 135 αναφορές στην διεθνή βιβλιογραφία (H-index:5).

Κατσιμπρή Πελαγία

Η κα **Πελαγία Κατσιμπρή** είναι Ρευματολόγος στην Δ' Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (ΠΓΝ Αττικών) και απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής Charing Cross and Westminster του Πανεπιστημίου του Λονδίνου.

Το διδακτικό της έργο περιλαμβάνει την εκπαίδευση Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας, ειδικευομένων ιατρών στην Ρευματολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Ρευματικές – Μυοσκελετικές Παθήσεις.

Το ερευνητικό της έργο εστιάζεται στις φλεγμονώδεις αρθρίτιδες (ρευματοειδής και ψωριασική αρθρίτιδα) και τα μεταβολικά νοσήματα των οστών με 47 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 1800 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 19).

Καψογεώργου Ευσταθία

Η κα **Ευσταθία Καψογεώργου** είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ανοσολογίας στην Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ (Κλινική και Εργαστήριο Παθολογικής Φυσιολογίας). Είναι απόφοιτος του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών και κάτοχος Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Δημόσια Υγεία από την Σχολή Δημόσιας Υγείας.

Το διδακτικό της έργο περιλαμβάνει την εκπαίδευση Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας (Φαρμακευτική, Οδοντιατρική), στην Ανοσολογία των Ρευματικών παθήσεων.

Στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται η παθογένεια των αυτοάνοσων ρευματικών παθήσεων και ιδιαίτερα του Συνδρόμου Sjögren με 65 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και βιβλία και 4375 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 34).

Κεραμιώτου Κυριακή

Η κα **Κυριακή Κεραμιώτου** είναι Εργοθεραπεύτρια, Υπεύθυνη του Τμήματος Εργοθεραπείας του Γενικού Νοσοκομείου Ελευσίνας 'ΘΡΙΑΣΙΟ', κάτοχος Μεταπτυχιακών Τίτλων Σπουδών στα «*Μεταβολικά Νοσήματα των Οστών*» (Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ) και «*Hand Therapy*» (University of Derby, U.K.) καθώς και Διδακτορικού Διπλώματος από την Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ.

Είναι εκπαιδευτρια σε προπτυχιακούς φοιτητές Εργοθεραπείας στην Ελλάδα και στο εξωτερικό καθώς και Μεταπτυχιακών Φοιτητών της Ιατρικής και άλλων Σχολών Επιστημών Υγείας στα ΠΜΣ «*Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία*», «*Φυσιολογία της Γήρανσης και Γηριατρικά Σύνδρομα*» και «*Αλγολογία*».

Το ερευνητικό της έργο εστιάζεται στο ρόλο της εργοθεραπείας στην αντιμετώπιση ασθενών με αυτοάνοσες ρευματικές και μυοσκελετικές παθήσεις και περιλαμβάνει 3 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με 25 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index:2).

Κήτας Γεώργιος

Ο κ. **Γεώργιος Κήτας** είναι Καθηγητής Ρευματολογίας στο Ηνωμένο Βασίλειο (Manchester University, Birmingham University, Wolverhampton University), Επισκέπτης Καθηγητής στην Ελλάδα και από το 2011 Δ/ντής Ρευματολογίας στο Νοσοκομείο «Υγεία», Αθήνα.

Το διδακτικό του έργο περιλαμβάνει την εκπαίδευση Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας Επιστημών Υγείας, ειδικευομένων ιατρών στην Ρευματολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Ρευματικές-Μυοσκελετικές Παθήσεις

Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται οι φλεγμονώδεις αρθρίτιδες, οι συννοσηρότητες των ρευματικών παθήσεων καθώς και ο ρόλος της άσκησης στην αντιμετώπιση των ρευματικών-μυοσκελετικών παθήσεων. Μέχρι σήμερα έχει περισσότερες από 550 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και βιβλία με > 32000 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index:88).

Κουλουμπή Μαρία

Η κα **Μαρία Κουλουμπή** είναι Λέκτορας Εφαρμογών στο Τμήμα Εργοθεραπείας της Σχολής Επιστημών Υγείας Πρόνοιας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής με μεταπτυχιακές σπουδές στο Ηνωμένο Βασίλειο (Msc in Occupational Therapy, University of East London).

Είναι εκπαιδεύτρια σε προπτυχιακούς φοιτητές Εργοθεραπείας στην Ελλάδα και στο εξωτερικό καθώς και Μεταπτυχιακών Φοιτητών της Ιατρικής και άλλων Σχολών Επιστημών Υγείας (ΠΜΣ «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία») στην Εργοθεραπεία.

Το ερευνητικό της έργο εστιάζεται στο ρόλο της εργοθεραπείας στην αντιμετώπιση ασθενών με διαφορετικές μυοσκελετικές και νευρολογικές παθήσεις.

Κουτσιανός Χρήστος

Ο κ. Χρήστος Κουτσιανός είναι Παθολόγος-Ρευματολόγος, Ακαδημαϊκός Υπότροφος στην Β' Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (ΓΝΑ Ιπποκράτειο), απόφοιτος και κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος από την Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ.

Ο κ. Κουτσιανός είναι εκπαιδευτής Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας, ειδικευομένων ιατρών στην Παθολογία και Ρευματολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Ρευματικές – Μυοσκελετικές Παθήσεις.

Το ερευνητικό του έργο εστιάζεται στην χρήση της υπερηχογραφίας του μυοσκελετικού στην διάγνωση και παρακολούθηση ασθενών με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις, στις λοιμώξεις σχετιζόμενες με ρευματικές παθήσεις, στις συστηματικές αγγειίτιδες και την αποτελεσματικότητα - ασφάλεια των αντιρρευματικών θεραπειών σε ασθενείς με ρευματικά νοσήματα. Μέχρι σήμερα έχει 15 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 318 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 9).

Μαυραγάνη, Κλειώ (Μέλος της ΣΕ του ΠΜΣ «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία»)

Η κα **Κλειώ Μαυραγάνη** είναι Ρευματολόγος, Καθηγήτρια στην Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ. Είναι απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ με μετεκπαίδευση στη Ρευματολογία στις ΗΠΑ (Hospital for Special Surgery, Weill Cornell Medical College, New York).

Το διδακτικό της έργο περιλαμβάνει την εκπαίδευση Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής (Μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία», Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ) και άλλων Επιστημών Υγείας, ειδικευομένων ιατρών στην Ρευματολογία και Παθολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Ρευματικές – Μυοσκελετικές Παθήσεις.

Στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται η παθογένεια και αντιμετώπιση των συστηματικών ρευματικών παθήσεων και ιδιαίτερα του Συνδρόμου Sjögren με 148 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 5759 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 43)

Μπατιστάκη Χρυσάνθη

Η κα **Χρυσάνθη Μπατιστάκη** είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αναισθησιολογίας στην Β' Πανεπιστημιακή Κλινική Αναισθησιολογίας της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (ΠΓΝ «Αττικόν»), απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, κάτοχος Διπλώματος Μεταπτυχιακής Εκπαίδευσης στην διαχείριση του πόνου (MSc in «*Pain Management*») από το Πανεπιστήμιο Cardiff στο Ηνωμένο Βασίλειο και με μετεκπαίδευση στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Tubingen της Γερμανίας.

Το διδακτικό της έργο περιλαμβάνει την εκπαίδευση Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας (Νοσηλευτική, Οδοντιατρική), ειδικευομένων ιατρών στην Αναισθησιολογία και Εντατική Θεραπεία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στην διαχείριση του πόνου.

Στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται η διαχείριση του πόνου σε ασθενείς με ποικίλες παθήσεις με 60 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 945 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 16).

Μπενέτος Ιωάννης

Ο κ **Ιωάννης Μπενέτος** είναι Ορθοπαιδικός Χειρουργός, Ακαδημαϊκός Υπότροφος στην Α΄ Πανεπιστημιακή Ορθοπαιδική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (Νοσοκομείο ΚΑΤ) με μετεκπαίδευση στο Κέντρο Χειρουργικής Γόνατος-Άκρου Ποδός-Αθλητικής Τραυματολογίας της Κλινικής ATOS στην Χαϊδελβέργη Γερμανίας.

Ο κ Μπενέτος έχει διατελέσει εκπαιδευτής Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας, ειδικευομένων ιατρών στην Ορθοπαιδική καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Μυοσκελετικές Παθήσεις.

Το ερευνητικό του έργο εστιάζεται στις μυοσκελετικές παθήσεις με ιδιαίτερη εστίαση στις παθήσεις της σπονδυλικής στήλης με 45 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 830 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 16).

Μπερτσιάς Γεώργιος

Ο κ. **Γεώργιος Μπερτσιάς** είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Ρευματολογίας-Κλινικής Ανοσολογίας στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Κρήτης (Ρευματολογική Κλινική). Είναι απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης με μετεκπαίδευση στις ΗΠΑ (National Institutes of Health, Bethesda).

Το διδακτικό του έργο περιλαμβάνει την εκπαίδευση Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας, ειδικευομένων ιατρών στην Ρευματολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Ρευματικές – Μυοσκελετικές Παθήσεις και την Ανοσολογία.

Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται η παθογένεια και αντιμετώπιση των συστηματικών ρευματικών παθήσεων και ιδιαίτερα του Συστηματικού Ερυθηματώδους Λύκου με 184 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 8522 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 43).

Μποκή Κυριακή

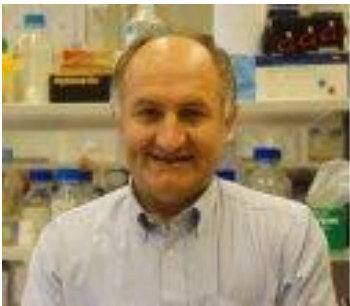

Η κα **Κυριακή Μποκή** είναι Ρευματολόγος, Δ/ντρια στο Νοσοκομείο Μετροπόλιταν General, πρώην Δ/ντρια της Ρευματολογικής Μονάδας του Νοσοκομείου «Σισμανόγλειο» και πρώην Πρόεδρος της Ελληνικής Ρευματολογικής Εταιρείας (ΕΡΕ-ΕΠΕΡΕ). Είναι απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ με μετεκπαίδευση στην Ρευματολογία στο Ηνωμένο Βασίλειο (Rheumatology Unit UMDS Guy's Hospital, Λονδίνο).

Η κα Μποκή είναι εκπαιδύτρια Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας, ειδικευομένων ιατρών στην Ρευματολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Ρευματικές – Μυοσκελετικές Παθήσεις.

Το ερευνητικό της έργο εστιάζεται στις συστηματικές ρευματικές παθήσεις και ιδιαίτερα στις συστηματικές αγγειίτιδες με 76 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 2600 αναφορές στην διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 28).

Μπούμπας Δημήτριος (Μέλος της ΣΕ του ΠΜΣ «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία»)

Ο κ. **Δημήτριος Μπούμπας** είναι Καθηγητής Παθολογίας-Ρευματολογίας και Δ/ντής της Δ' Πανεπιστημιακής Παθολογικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (ΠΓΝ Αττικών). Είναι απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με μετεκπαίδευση στις ΗΠΑ (National Institutes of Health, Bethesda).

Το διδακτικό του έργο περιλαμβάνει την εκπαίδευση Προπτυχιακών (Συντονιστής του Γραφείου Εκπαίδευσης, Ιατρική Σχολή, ΕΚΠΑ) και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας Επιστημών Υγείας (Μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία»), ειδικευομένων ιατρών στην Ρευματολογία και Παθολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Ρευματικές-Μυοσκελετικές Παθήσεις

Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται οι συστηματικές ρευματικές παθήσεις και ιδιαίτερα ο Συστηματικός Ερυθηματώδης Λύκος. Μέχρι σήμερα έχει 286 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με ~40 000 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 97).

Παρασκευόπουλος Ελευθέριος

Ο κ. **Ελευθέριος Παρασκευόπουλος** είναι Φυσικοθεραπευτής με εμπειρία στην χειροθεραπεία (Manual Therapy) και την Αθλητική Φυσικοθεραπεία, κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών από το Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (ΤΕΦΑΑ) του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με εξειδίκευση στην κλινική εμβιομηχανική και Διδακτορικού Διπλώματος από το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής.

Έχει διατελέσει εκπαιδευτής μυοσκελετικής και αθλητικής φυσικοθεραπείας και χειροθεραπείας. Το ερευνητικό του έργο περιλαμβάνει 6 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με 26 αναφορές στην διεθνή βιβλιογραφία (H-index:3).

Πρωτογέρου Αθανάσιος

Ο κ. **Αθανάσιος Πρωτογέρου** είναι Καθηγητής Παθολογικής Φυσιολογίας στην Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ (Κλινική και Εργαστήριο Παθολογικής Φυσιολογίας). Είναι απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ με μετεκπαίδευση στη Γαλλία (Université Paris Descartes, Παρίσι) και την Ολλανδία (University of Maastricht).

Το διδακτικό του έργο περιλαμβάνει την εκπαίδευση Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας Επιστημών Υγείας, ειδικευομένων ιατρών στην Παθολογία και Καρδιολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στην αρτηριακή υπέρταση, την αθηρωμάτωση και την καρδιαγγειακή πρόληψη.

Το ερευνητικό του έργο εστιάζεται στην παθοφυσιολογία, επιδημιολογία, διάγνωση και θεραπεία της αρτηριακής υπέρτασης και αθηρωμάτωσης καθώς και στην καρδιαγγειακή πρόληψη με 290 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με περισσότερες από 14500 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 58).

Ραφομανίκη Παναγιώτα

Η κα **Παναγιώτα Ραφομανίκη** είναι Νοσηλεύτρια, Επιστημονική Συνεργάτης στη Δ' Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική της Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ (Μονάδα Ρευματολογίας-Κλινικής Ανοσολογίας, ΠΓΝ Αττικών) και κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών στη «*Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία*» (Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ).

Έχει διατελέσει εκπαιδύτρια με διαλέξεις στο ΠΜΣ «*Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία*» καθώς και στην οργάνωση του *Φροντιστηρίου Κλινικής Εξάσκησης: «Ημερήσια Νοσηλεία ασθενών με ρευματικές παθήσεις (ενδοφλέβιες εγχύσεις, εξωτερικό ιατρείο)»*. Το ερευνητικό της έργο περιλαμβάνει 3 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά.

Σιαφάκα Ιωάννα

Η κα **Ιωάννα Σιαφάκα** είναι Ομότιμη Καθηγήτρια Αναισθησιολογίας της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ.

Το διδακτικό της έργο περιλαμβάνει την εκπαίδευση Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας, ειδικευομένων ιατρών στην Αναισθησιολογία και Εντατική Θεραπεία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στην διαχείριση του πόνου.

Στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται η διαχείριση του πόνου σε ασθενείς με ποικίλες παθήσεις με 54 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 801 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 18).

Σιδέρης Αλέξανδρος

Ο κ. **Αλέξανδρος Σιδέρης** είναι Φυσικοθεραπευτής με εμπειρία στον Βιοατρικό Βελονισμό, στην χειροθεραπεία (Manual Therapy) και στην αντιμετώπιση του πόνου ενώ είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών στην «*Μοριακή και Εφαρμοσμένη Φυσιολογία*» (Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ).

Έχει διατελέσει κλινικός εκπαιδευτής μυοσκελετικής φυσικοθεραπείας και βιοϊατρικού βελονισμού ενώ συμμετέχει στην οργάνωση του Φροντιστηρίου Κλινικής Εξάσκησης: «*Φυσιοθεραπεία, εργοθεραπεία και αποκατάσταση ασθενών με ρευματικές και μυοσκελετικές παθήσεις*» στο ΠΜΣ «*Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία*». Το ερευνητικό του έργο περιλαμβάνει 6 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με 26 αναφορές στην διεθνή βιβλιογραφία (H-index:2).

Σιδηρόπουλος Πρόδρομος

Ο κ. **Πρόδρομος Σιδηρόπουλος** είναι Καθηγητής Ρευματολογίας και Δ/ντής της Κλινικής Ρευματολογίας και Κλινικής Ανοσολογίας στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Κρήτης. Είναι απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με μετεκπαίδευση στις ΗΠΑ (Northwestern University Medical School, Σικάγο).

Το διδακτικό του έργο περιλαμβάνει την εκπαίδευση Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας, ειδικευομένων ιατρών στην Ρευματολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Ρευματικές – Μυοσκελετικές Παθήσεις και την Ανοσολογία.

Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται η παθογένεια και αντιμετώπιση των φλεγμονωδών αρθριτίδων (ρευματοειδής αρθρίτιδα, σπονδυλαρθρίτιδες) και των συστηματικών ρευματικών παθήσεων (Συστηματικός Ερυθηματώδης Λύκος). Μέχρι σήμερα έχει 157 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 7872 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 41).

Σκένδρος, Παναγιώτης

Ο κ. **Παναγιώτης Σκένδρος** είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Παθολογίας στην Α΄ Παθολογική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Είναι απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με μετεκπαίδευση στη Γαλλία (Groupe Hospitalier Pitié-Salpêtrière, Paris).

Το διδακτικό του έργο περιλαμβάνει την εκπαίδευση Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας, ειδικευομένων ιατρών στην Παθολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στην Παθολογία και Κλινική Ανοσολογία.

Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται η παθογένεια και αντιμετώπιση των συστηματικών φλεγμονωδών παθήσεων και ιδιαίτερα των αυτοανώσων και αυτοφλεγμονωδών με 69 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με 4700 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 27).

Σφηκάκης Π. Πέτρος

Ο κ. **Πέτρος Π. Σφηκάκης** είναι Καθηγητής Παθολογίας-Ρευματολογίας, Δ/ντής της Α΄ Προπαιδευτικής Παθολογικής Κλινικής (ΓΝΑ Λαϊκό) και πρώην Πρόεδρος της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ. Είναι απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ με μετεκπαίδευση στις ΗΠΑ (Department of Clinical Investigation, Walter Reed AMC, Washington DC).

Το διδακτικό του έργο περιλαμβάνει την εκπαίδευση Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας Επιστημών Υγείας, ειδικευομένων ιατρών στην Ρευματολογία και Παθολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Ρευματικές-Μυοσκελετικές Παθήσεις

Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται η παθογένεια και αντιμετώπιση των συστηματικών ρευματικών παθήσεων και ιδιαίτερα του Συστηματικού Ερυθηματώδους Λύκου, της Συστηματικής Σκληροδερμίας και της νόσου Αδαμαντιάδη- Behcet. Μέχρι σήμερα έχει περισσότερες από 550 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με 23362 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 75).

Σωτήραλης Ιωάννης

Ο κ. **Ιωάννης Σωτήραλης** είναι Φυσικοθεραπευτής με εμπειρία στην χειροθεραπεία (Manual Therapy), στην διάγνωση και θεραπεία παθήσεων της Σπονδυλικής Στήλης και στην διαχείριση του χρόνιου μυοσκελετικού πόνου ενώ είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών στην «*Μοριακή και Εφαρμοσμένη Φυσιολογία*» (Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ).

Συμμετέχει στο ΠΜΣ «*Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία*» με διαλέξεις σχετικές με την φυσιοθεραπευτική αντιμετώπιση παθήσεων της σπονδυλικής στήλης. Το ερευνητικό του έργο περιλαμβάνει 5 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με 41 αναφορές στην διεθνή βιβλιογραφία (H-index:4)

Τεκτονίδου Μαρία (Μέλος της ΣΕ του ΠΜΣ «*Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία*»)

Η κα **Μαρία Τεκτονίδου** είναι Καθηγήτρια Παθολογίας-Ρευματολογίας και Υπεύθυνη της Ρευματολογικής Μονάδας στην Α΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (ΓΝΑ Λαϊκό). Είναι απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής του ΔΠΘ με μετεκπαίδευση στις ΗΠΑ (National Institutes of Health, Bethesda, Maryland).

Το διδακτικό της έργο περιλαμβάνει την εκπαίδευση Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας Επιστημών Υγείας (Μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ «*Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία*»), ειδικευομένων ιατρών στην Ρευματολογία (Υπεύθυνη του *Διαπανεπιστημιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης στην Ρευματολογία*) και Παθολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Ρευματικές-Μυοσκελετικές Παθήσεις

Στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται η παθογένεια και αντιμετώπιση των συστηματικών ρευματικών παθήσεων και ιδιαίτερα του Αντιφωσφολιπιδικού Συνδρόμου και του Συστηματικού Ερυθηματώδους Λύκου. Μέχρι σήμερα έχει περισσότερες από 220 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με 15400 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 51).

Τζιούφας Αθανάσιος (Μέλος της ΣΕ του ΠΜΣ «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία»)

Ο κ. **Αθανάσιος Τζιούφας** είναι Καθηγητής Παθολογικής Φυσιολογίας, Δ/ντής της Κλινικής & Εργαστηρίου Παθολογικής Φυσιολογίας της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (ΓΝΑ Λαϊκό). Είναι απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής Ιωαννίνων με μετεκπαίδευση στις ΗΠΑ (National Institutes of Health, Bethesda).

Το διδακτικό του έργο περιλαμβάνει την εκπαίδευση Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής (Μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία») και άλλων Επιστημών Υγείας Επιστημών Υγείας, ειδικευομένων ιατρών στην Ρευματολογία και Παθολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Ρευματικές-Μυοσκελετικές Παθήσεις

Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται η παθογένεια και αντιμετώπιση των συστηματικών ρευματικών παθήσεων και ιδιαίτερα του Συνδρόμου Sjögren. Μέχρι σήμερα έχει περισσότερες από 200 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με 28969 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 84).

50

Τρόντζας Παναγιώτης

Ο κ. **Παναγιώτης Τρόντζας** είναι Ρευματολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης (Δ/ντής Ρευματολογικού Κέντρου) στην Γ' Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (ΓΝΝΘΑ «Η ΣΩΤΗΡΙΑ») και απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ο κ Τρόντζας είναι εκπαιδευτής Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας (ΠΜΣ «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία», «Αλγολογία»), ειδικευομένων ιατρών στην Ρευματολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Ρευματικές – Μυοσκελετικές Παθήσεις.

Το ερευνητικό του έργο εστιάζεται στην επιδημιολογία των ρευματικών παθήσεων, την διαχείριση του χρόνιου πόνου και τις Πολιτικές Υγείας με 20 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 473 αναφορές στην διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 12).

Τσαλαπάκη Χριστίνα

Η κα **Χριστίνα Τσαλαπάκη** είναι Ρευματολόγος στην Β΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (ΓΝΑ Ιπποκράτειο), απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ με μετεκπαίδευση στις ΗΠΑ (Cleveland Clinic Foundation, Cleveland).

Είναι εκπαιδευτής Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας (ΠΜΣ «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία»), ειδικευομένων ιατρών στην Ρευματολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Ρευματικές – Μυοσκελετικές Παθήσεις.

Το ερευνητικό της έργο εστιάζεται στις συστηματικές αγγειίτιδες με 7 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 82 αναφορές στην διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 5).

Τσερώνης Δημήτριος

Ο κ. **Δημήτριος Τσερώνης** είναι Ρευματολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης στην Δ΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (ΠΓΝ «Αττικόν»).

Είναι εκπαιδευτής Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής και άλλων Επιστημών Υγείας (ΠΜΣ «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία»), ειδικευομένων ιατρών στην Ρευματολογία καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Ρευματικές – Μυοσκελετικές Παθήσεις.

Το ερευνητικό του έργο εστιάζεται στις φλεγμονώδεις αρθρίτιδες (ψωριασική αρθρίτιδα) και τον Συστηματικό Ερυθηματώδη Λύκο με 6 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 66 αναφορές στην διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 4).

Φανουριάκης Αντώνιος

Ο κ. **Αντώνιος Φανουριάκης** είναι Επίκουρος Καθηγητής Παθολογίας-Ρευματολογίας στην Α΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (ΓΝΑ Λαϊκό). Είναι απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ με μετεκπαίδευση στην Αυστρία (Medical Academy of Vienna) και την Γερμανία (Charité-Universitätsmedizin, Berlin).

Το διδακτικό του έργο περιλαμβάνει την εκπαίδευση Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών Ιατρικής, ειδικευομένων ιατρών στην Ρευματολογία (Υπεύθυνος Οργάνωσης: *Διαπανεπιστημιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης στην Ρευματολογία*) καθώς και ειδικευμένων ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων στις Ρευματικές-Μυοσκελετικές Παθήσεις.

Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται οι συστηματικές ρευματικές παθήσεις και ιδιαίτερα ο Συστηματικός Ερυθηματώδης Λύκος με 92 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 3246 αναφορές στην διεθνή βιβλιογραφία (H-index: 26).

Ε. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ - ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η Γραμματεία του ΠΜΣ «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία» βρίσκεται στην Β' Παθολογική Κλινική και Ομώνυμο Εργαστήριο της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ, ΓΝΑ «Ιπποκράτειο», Βασ. Σοφίας 114, 115 27 Αθήνα

Υπεύθυνη Γραμματείας: κα. Μ. Μανωλάκη

Τηλέφωνο επικοινωνίας: 213-2088516

Fax: 213-2088399

e-mail: rheum.msk@gmail.com

Web Site: <https://rheum-msk-health.med.uoa.gr/>